

Actieplan Stadshart Lelystad

14 06 2024 Gemeente Lelystad

inhoud

1. inleiding 3
2. ambitie & opgaven 5
3. positionering 11
4. strategie 17
5. gebiedsagenda 39
6. uitvoeringsagenda 63

voorwoord

Voor het Stadshart van Lelystad begint met het actieplan een nieuw hoofdstuk. We willen hiermee het hart van onze stad terug in het hart van de mensen brengen. Het Actieplan is een uitgebreid plan dat ertoe moet leiden dat het Stadshart voor de inwoners van Lelystad in de komende jaren weer het geliefde middelpunt van de stad wordt. Een plek waar mensen elkaar ontmoeten, beleven en verblijven. Onze nieuwe huiskamer.

De rapportage van de Rekenkamer biedt een mooie onderlegger om, zoals in het raadsakkoord is opgenomen, gezamenlijk met betrokkenen verder te werken aan die nodige versterking van het Stadshart. Centraal daarbij staat dat een Stadshart meer is dan een winkelcentrum. Het is niet meer alleen een ‘place to buy’, maar een ‘place to be’, waar je ook kunt wonen, werken, uitgaan en relaxen. Een Stadshart waar een grote variëteit aan activiteiten te beleven, en een diversiteit aan mensen te ontmoeten is. Verrassend, veranderend en voor elk wat wils. Een gezond Stadshart, waar de Lelystadse natuur te ervaren en te beleven is.

Met het Actieplan dat voor u ligt willen we als gemeente de nodige aanjaagfunctie vervullen en de samenwerking om te komen tot de gewenste versterking van het Stadshart faciliteren. Niet alleen door erover te praten, maar vooral door dingen te doen. Samen met onze partners in het Stadshart de handen uit de mouwen. Show! And tell! Door samen fijne plekken te maken, bijzondere events te organiseren en nieuwe attracties te realiseren, gaan we de aandacht trekken. In onze stad creëren we nieuwe ‘must see’s’ en ‘must do’s’ die én onze eigen stadsgenoten naar het Stadshart trekken, maar die ook in de rest van het land niet onopgemerkt blijven. Dit trekt niet alleen bezoekers, maar ook nieuwe ondernemers aan die samen met ons mee willen bouwen aan een gedurfd en geliefd Stadshart.

Dit alles vraagt om een blik vooruit en nieuw vertrouwen. Want we staan aan het begin van een transitie die we samen met ondernemers, vastgoedeigenaren, bewoners, culturele en maatschappelijke instellingen, het onderwijs, toerisme moeten maken.

Het zal niet van vandaag op morgen gaan, maar stapje voor stapje komen we dichterbij een Stadshart waar we allemaal van houden. En alleen samen krijgen we dit voor elkaar.

Ik nodig u van harte uit om mee te doen.

Piet van Dijk, Wethouder Stedelijke ontwikkeling te Lelystad

inleiding

Aanleiding

Lelystad is bezig aan een volgende groeifase. Een fase waarin deze jonge stad zich doorontwikkelt tot volwassen stad met meer stedelijke allure. Het Stadshart staat hierin voor de transitieopgave om een levendig hart met grootstedelijke uitstraling te worden. Dit vraagt een transitie van winkelen naar beleven, ontmoeten en verblijven.

De transitie van winkelgebieden is een actueel onderwerp in ons land. Steeds meer steden voeren een actief beleid om het hoofd te bieden aan toenemende leegstand, veranderend consumentengedrag en daarmee de rol van een winkel(centrum)gebied. Zo ook Lelystad. Met dit actieplan geven de gemeente en betrokken stakeholders vorm aa een lange termijn ambitie, gekoppeld met een strategie en concrete acties om de transitie vorm te geven.

Proces

Om te komen tot dit Actieplan is een participatief proces gevolgd met een brede groep stakeholders. Een interne brede werkgroep van verschillende gemeentelijke afdelingen, disciplines en projectleiders is betrokken, als ook een brede kring van externe Stadshart stakeholders. Zoals ondernemers, vastgoedeigenaren, culturele en maatschappelijke organisaties en bewoners. Zij hebben een veelheid aan ideeën, beleidskaders (o.a. horecabeleid en de Maatschappelijke Agenda), projecten en initiatieven ingebracht. Bestuurders en de gemeenteraad zijn betrokken in de strategie en aanpak en voeren besluitvorming over de geagendeerde acties in dit plan.

Uitvoering

Projecten en acties in dit actieplan worden integraal opgepakt. In een publiek private samenwerking met Stadshart stakeholders die de samenwerking verstevigen en bijdragen aan de groei naar een professionele centrumorganisatie. Tijdens het opstellen van dit Actieplan is de basis gelegd voor deze samenwerking. Er is een nieuwe ondernemersvereniging opgericht en vastgoedeigenaren hebben zich georganiseerd in een kopgroep. Samen met deze partijen worden projecten in dit plan in gezamenlijkheid opgepakt en uitgevoerd. Dit Actieplan heeft nadrukkelijk ook het doel om samen te bouwen aan het Stadshart van morgen en overmorgen.

ambitie & opgaven

ambitie

‘Het Stadshart ontwikkelt zich tot het geliefde en kloppende hart van de stad. Een plek waar Lelystedelingen graag samen komen en zich thuis voelen. Het Stadshart wordt groener en dynamischer, met een grote(re) diversiteit aan mensen, activiteiten, sferen, woon- en verblijfsmilieus. Dit maakt het centrumgebied onderscheidend van andere plekken in de stad.'

nieuw perspectief

het Stadshart van de toekomst is...

groen

Binnenstad Hengelo

culturele hart van de stad

een plek voor retail en nieuwe concepten

een verblijfsplek

Stadsstrand Veenendaal, door en met bewoners

Boulderhal, binnenstad Den Haag

een plek voor sport en spel

Woonhof, binnenstad Breda

een plek om te wonen

Peter Brouwer, binnenstad Deventer

goed georganiseerd

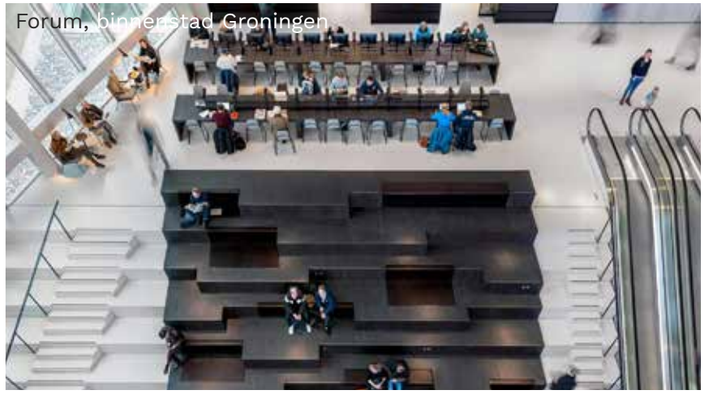

Forum, binnenstad Groningen

een plek om te werken en studeren

opgaven Stadshart

De ambitie is helder, maar ook nog generiek. Wat betekent deze voor het Stadshart van Lelystad? Op basis van een analyse, locatiebezoeken, deskresearch en bijeenkomsten met stakeholders is de ambitie vertaald naar vijf hoofdopgaven, waaraan gewerkt gaat worden in eveneens vijf actielijnen (en 14 projecten) in dit Actieplan.

opgaven Stadshart Lelystad

1. Van ondergewaardeerd winkelcentrum naar geliefd hart van de stad

Het Stadshart heeft betekenis verloren voor Lelystedelingen door een te eenzijdige focus op winkelen. Lage bezoekersaantallen en substantiële leegstand zijn hiervan het gevolg. Als het hart van de stad kan het Stadshart nog veel meer de centrale ontmoetingsplaats zijn waar Lelystedelingen graag komen. Een hart van de stad is van en voor iedereen en daardoor divers in doelgroepen, in programma en in activiteiten. In het Stadshart vraagt dit om:

- een breder en diverser programma: met winkels, uitgaansplekken, leisure, kunst en cultuur, horeca en terrassen, diensten en maatschappelijke voorzieningen, plekken waar mensen werken en studeren.
- meer diversiteit binnen het aanbod: er is nu "veel van hetzelfde", waarmee niet alle doelgroepen worden bediend en mensen dus wegblijven.
- programma voor jongeren, met name in natte horeca, maar ook voor overdag, binnen en buiten
- een bezield Stadshart: door de functionele opzet en uitstraling is de bezieling van ondernemers, bedrijven, kunstenaars, bewoners veel te veel verstopt achter muren. Dit zou veel meer naar 'buiten getrokken' moeten worden in de straten, op de pleinen en in een gezamenlijk verhaal naar buiten.

2. Groei naar stedelijke woonmilieus

Lelystad groeit en het Stadshart groeit mee door te bouwen aan nieuwe stedelijke woonmilieus. Deze woonmilieus trekken nieuwe doelgroepen naar het Stadshart en dragen bij aan beweging op de Lelystadse woningmarkt. Meer en nieuwe Stadshartbewoners zijn een kans voor nieuw en aantrekkelijk programma en een partner om het Stadshart verder mee vorm te geven. Vanuit het wonen is een behoefte aan het maken van fijne buurten, waarin oude en nieuwe gebouwen samensmelten en waarin de betaalbaarheid van stedelijke woonmilieus is geborgd.

opgaven Stadshart Lelystad

3. De groene kracht van Lelystad het Stadshart intrekken

Lelystad is geliefd om zijn natuur en groene en gezonde leefomgeving. De nieuwe natuur heeft ook bijgedragen aan een positief en nationaal imago, waar het Stadshart nog niet aan bijdraagt en niet van meeprofiteert. Dat is niet gek, want in dit centrumgebied lag (net als elders in het land) lange tijd de focus op retail. Lelystad zet grote en noodzakelijke stappen als natuurinclusieve stad, die ook naar het Stadshart vertaald moeten worden. Wanneer dit slim aangepakt wordt kunnen natuurinclusieve oplossingen ook een grote bijdrage leveren aan het vertellen van een uniek Lelystads verhaal, een aantrekkelijk verblijfsklimaat en de gezondheid en het welzijn van bewoners.

4. Verbonden Stadshart

Het Stadshart kent een goede bereikbaarheid per OV, auto en fiets en wordt daar ook om gewaardeerd. De entree per OV wordt de komende jaren een aantrekkelijke groene loper, die nog verder het Stadshart in kan worden getrokken. Ook vanuit de andere aankomstplekken aan de randen van het Stadshart is het wenselijk om aantrekkelijke en gastvrije routes het Stadshart in te trekken. Binnenin het Stadshart is behoefte aan een aangenamer verblijfsgebied, waar de voetganger centraal staat en overlast en onveilige situaties die nu worden veroorzaakt door (elektrische) fietsen en bestemmingsverkeer zijn opgelost.

5. Nieuwe experimenten

Het vertrouwen in het Stadshart en de betrokkenheid is op dit moment laag. Dat maakt het moeilijk om de Lelystedeling te verleiden het Stadshart te bezoeken en nieuwe ondernemers aan te trekken. Er is gewoonweg te weinig te zien en te doen. Het realiseren van het nieuwe en brede programma (opgave 1) heeft extra stimulans nodig in de vorm van placemaking: het opnieuw op de kaart zetten van plekken door middel van opvallende experimenten, die structureel mensen naar de plek trekken.

positionering

positionering

Een nieuw en onderscheidend verhaal

Lelystad heeft een uniek aanbod aan centrumfuncties in de wijken, aan de kust en de nieuwe natuur. Het Stadshart heeft daarbinnen behoefte aan een onderscheidende positionering met een eigen krachtig verhaal. We zeggen bewust een verhaal, omdat het vertellen van verhalen zo'n krachtig middel is. Verhalen maak je samen en spreken tot de verbeelding.

Een nieuw verhaal bouwen we niet van vandaag op morgen. We geloven in een gezamenlijk maakproces, waarin we het verhaal niet alleen vertellen maar ook uitdragen in concrete acties en activiteiten.

Voortbouwen en aansluiten

In 2019 is door partijen in de stad en met behulp van bureau Buhrs de volgende positionering vastgesteld: *Stadshart is het makkelijk bereikbare centraal gelegen centrum van lelystad. In dit gastvrije gebied kom je elkaar tegen, spreek je samen af en vind je een vertrouwd aanbod van horeca, winkels, culturele en openbare voorzieningen. Kortom, het Stadshart is dé plek om elkaar te ontmoeten!*

Deze propositie geeft de brede focus van het Stadshart weer, maar is ook nog erg algemeen. Daarnaast beschrijft deze positionering een eindresultaat. Het Stadshart en de stakeholders zijn op dit moment veel meer geholpen met een verhaal over een nieuwe Lelystadse aanpak. Daarin sluiten we aan op de bestaande marketing van Lelystad en lopende projecten op dat gebied.

Richting en duiding geven aan de uitvoering

In dit Actieplan leggen we de eerste basis voor het nieuwe verhaal en geven we daarmee richting aan de uitvoeringsprojecten. Met de uitvoering van dit Actieplan gaan we het verhaal verder vormgeven, uitdragen en waarmaken.

bouwstenen

Geliefd hart van de stad: mensen centraal. Plek waar men graag (samen)komt.

Levendig Stadshart: bruisend hart dat het hele jaar door uitnodigt om elkaar te ontmoeten.

Natuurinclusief Stadshart: passend bij de ambitie en identiteit van Lelystad. Groen en water het stadshart intrekken.

Divers Stadshart: voor iedereen, met een brede en kwalitatieve mix van voorzieningen en aangename stedelijke woonmilieus.

Samen voor het Stadshart. Hernieuwde samenwerking tussen gemeente, ondernemers, vastgoedpartijen, culturele en maatschappelijke organisaties en bewoners.

doelgroepen

Het Stadshart ontwikkelt zich tot het kloppende hart voor Lelystedelingen en de gebruikers in de directe omgeving. Dat betekent dat het stadshart zich voor de korte termijn focust op de volgende vier doelgroepen. Van een geliefd hart in de stad ontwikkelt het op middellange termijn door naar een interessante plek om te bezoeken en trekt daarmee ook bezoekers uit de regio en toeristen.

1. Lelystedelingen (breed)

2. bewoners Stadshart & directe omgeving

3. Jeugd (focus)

4. Werkenden, passanten

doelgroepen: behoeften

1. Lelystedelingen (breed)

- gezinnen met kinderen, stellen zonder kinderen, empty-nesters
- veelal tweeverdieners met druk bestaan (en gezinsverplichtingen).
- bezoeken het stadshart vooral in het weekend (naast het wijkcentrum doordeweeks)
- voor wekelijkse boodschap, recreatief winkelen, de markt, horeca, leisure, evenementen (ontmoeten).
- sfeer en gezelligheid is meerwaarde (tov wijkcentrum)

2. bewoners Stadshart & directe omgeving

- huidige en nieuwe stadshartbewoners
- veelal jongeren, jonge gezinnen (starters - binden!) en ouderen
- kleinere huishoudens
- Stadshart is hun directe woonomgeving, leven meer buitenshuis (want geen tuin)
- voor de dagelijkse boodschap, een ommetje en sporten, kennissen ontmoeten, gebruik buitenruimte

3. Jeugd (focus)

- in de leeftijd 15-20
- intensieve gebruikers van het Stadshart, zijn zich aan het vormen en doen dat graag buitenshuis
- Stadshart is een plek voor ontmoeting met vrienden en klasgenoten
- en draagt bij aan talentontwikkeling en
- hebben beperkt budget
- in de openbare ruimte, deels op eigen plekken (pleinen, skatepark, horeca)

3. Werkenden, passanten

- grote werkgevers in directe omgeving: gemeente, Rechtbank, Provincie(huis), Waterschap, ziekenhuis
- onderzoeken: behoefte / markt voor nieuwsoortige werkplekken in Stadshart? (coworking, makers, creatieve industrie)
- gebruiken Stadshart in lunchpauze en naar en van werk voor korte bezoeken horeca en efficiente boodschap
- openbare ruimte voor ommetje

doelgroepen: leefstijl

Om als Stadshart goed in te spelen op de behoeften van doelgroepen is het belangrijk om niet alleen naar demografische kenmerken en herkomst te kijken, maar ook naar leefstijlkenmerken. In het Programmeringsplan van Bureau Buhrs (2019) zijn kansrijke doelgroepen voor het Stadshart naar leefstijl (volgens het BSR model) weergegeven:

- **Harmoniezoeker (geel)**: hartelijk, gezellig. Waarden: geborgenheid, gastvrijheid en vriendschap. Houdt van samenzijn, winkelen, uitjes, genieten van de kleine dingen.
- **Verbindingszoeker (groen)**: behulpzaam, evenwichtig. Waarden: gastvrijheid, sociale verbondenheid en 'doe maar gewoon'. Maakt zich graag nuttig (vrijwilligerswerk), houdt van cultuur en is graag in beweging

Het huidige aanbod sluit het meest aan bij deze twee doelgroepen. Kansrijk voor het Stadshart zijn ook de Plezierzoekers. Hun aandeel in Lelystad is groot, maar zij worden niet bediend met passend aanbod in het Stadshart en wijken uit naar andere plekken.

Plezierzoeker (oranje): spontaan, vrolijk, gezellig. Waarden: uitdaging, uniek zijn en succes. Houdt van feesten, veel mensen om zich heen, entertainment, bijvoorbeeld bioscoop, escaperoom en festival.

De andere doelgroepen staan op dit moment te ver van het aanbod af. Wanneer het Stadshart voor de voorgenoemde doelgroepen aantrekkelijker is geworden, zal de interesse onder deze doelgroepen toenemen. Op termijn kan een volgende stap gemaakt worden om ook aanbod te creeren dat in de behoefte van andere doelgroepen voorziet.

In de Horecavisie (2024) is dezelfde kansrijke doelgroep geformuleerd om in het Stadshart op in te spelen.

Lelystad		Flevoland	
Plezierzoekers:	24.6%	Plezierzoekers:	20 %
Stijlzoekers:	17.6 %	Stijlzoekers:	18 %
Rustzoekers:	15.1%	Rustzoekers:	16.8%
Inzichtzoekers:	14.1%	**Harmoniezoekers:**	**13.3%**
Verbindingszoekers:	**10.5 %**	Inzichtzoekers:	11.4%
Harmoniezoekers:	**10.1 %**	**Verbindingszoekers:**	**10.9%**

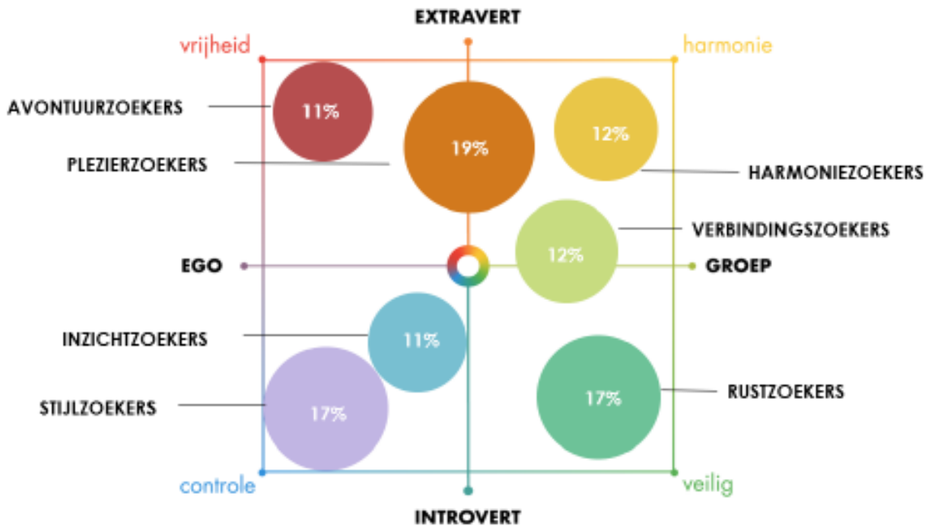

strategie

strategie

Als relatief jonge en experimentele stad heeft Lelystad nog te bouwen aan een divers, levendig en flexibel Stadshart. De ontwikkeling die het Stadshart tot nu toe in verschillende fasen heeft doorgemaakt zijn voornamelijk ingegeven geweest door de retailfunctie, zoals die in de meeste centrumgebieden lange tijd de grootste drijver was. De planmatige aanpak en opzet van het Stadshart heeft diversiteit en spontaniteit niet in de hand gewerkt.
De tijden zijn veranderd en het Stadshart heeft een transitie te maken naar een veel multifunctioneler, gevarieerder, groener en bovenal geliefder Stadshart. Met dit Actieplan zetten we deze transitie in gang. De volgende principes staan hierin centraal en zijn leidend voor alles wat we doen:

- **de mens centraal:** het Stadshart is een plek voor en door mensen. De menselijke maat staat centraal in het ontwerp en de inrichting van gebouwen en de openbare ruimte.

- **diversificeren:** van mensen, woonmilieus, winkels, horeca, onderneemmilieus, architectuur, cultuur, werken, etc. Deze diversiteit maakt het een aantrekkelijke plek om te bezoeken, te wonen en te ondernemen.

- **verstedelijken**: creëert dichtheid en diversiteit en daarmee interactie en levendigheid.

- **verlevendigen**: we creëren plekken waar iets te beleven valt. Waar mensen graag samenkomen op een terras, bij een evenement, in nieuwe concepten en voor sport en spel. Dit is een continu samenspel tussen inrichting, programma en activiteiten.

- **betrokkenheid en gemeenschapszin**: van centrumbewoners en centrumprofessionals zoals ondernemers, vastgoedeigenaren, culturele en maatschappelijke organisaties. Maar ook in ontwerp van plekken en wooncomplexen, waar collectiviteit centrala staat om nieuwe vormen van gemeenschapszin te stimuleren.
- **vergroenen en verblauwen**: het Stadshart wordt een visitekaartje voor de stad gelegen in de de nieuwe

actieplan strategie

natuur. Het sterke Lelystadse groene en blauwe netwerk wordt het Stadshart ingetrokken, zorgt ook hier voor de kwaliteiten waar de Lelystedelingen zo van houden en maakt de stad weerbaar en klimaatbestendig.

- **positionering & storytelling**: we bouwen een nieuw onderscheidend verhaal over het Stadshart van Lelystad, waarmee we de transitie continu zichtbaar maken, nieuwe trots creeëren en stap voor stap het imago van het Stadshart ombuigen. Dat verhaal vertellen we samen, met alle organisaties, personen en stapjes die bijdragen aan het Stadshart.

Voorgaande leidende principes zijn de 'knoppen' waaraan we willen draaien. Deze knoppen hangen samen en beïnvloeden elkaar continu. In onze strategie met **5 actielijnen** werken we ze verder uit:

1. Breed en attractief programma: naar een breder en diverser programma in complementaire deelgebieden.

2. Stedelijke woonmilieus: woonbuurten met meer diversiteit en gemeenschapszin.

3. Levendige en natuurinclusieve openbare ruimte: rigoreus vergroenen en verblauwen en daarmee de identiteit van het Stadshart én Lelystad versterken

4. Verbonden Stadshart: de kracht van het bereikbare Stadshart uitbouwen met meer kwaliteit

5. Placemaking: podium voor nieuw initiatief: via nieuwe creatieve initiatieven samen met de stad het Stadshart tot leven brengen.

1. een breed en attractief programma

Lelystad groeit en is volop in beweging. Passend bij de stap van grootstedelijke én groene groei van de stad, zal het Stadshart een transitie doormaken naar een geliefd, levendig en divers hart van de stad.

Door haar palet van functies te verbreden, krijgt het Stadshart nieuwe betekenis en relevantie. Een Stadshart waar je niet alleen komt om te winkelen, maar ook om uit te gaan, te werken, wonen, ondernemen, sporten, spelen, kunst en cultuur op te snuiven of zelf te maken.

Een aantrekkelijk Stadshart bestaat uit een aaneenschakeling van verschillende deelgebieden die je verrassen en nieuwsgierig maken. Plekken waar mensen met uiteenlopende achtergronden en motieven graag samenkomen en zich thuisvoelen.

breder, diverser en levendiger programma

- naar een bredere programmamix gericht op ontmoeten
- overdag, in de avond, en in de nacht
- bijzondere aandacht voor aanbod voor jongeren
- diverser en eigentijdser concepten

terugdringen leegstand

- opnieuw invullen met breder en diverser programma
- ruimte bieden voor placemakingactiviteiten
- aanpassing naar wonen, culturele en maatschappelijke functies, leisure, horeca, werken

onderscheidende en complementaire deelgebieden

- definiëren van gebiedsprofielen met onderscheidend aanbod en sfeer
- met elkaar verbonden als een publieksgericht circuit
- scherpe keuze waar wel en niet te transformeren

Van place to buy naar place to be(come)

Om de transitie naar een kloppend en geliefd hart van de stad te maken waar ontmoeting en betekenisgeving centraal staan, is een verbreding van het programma nodig. We creëren actief ruimte voor meer leisure, cultuur, horeca, (flex)kantoren, maakbedrijvigheid, onderwijs, innovatie, dienstverleners, woningen, waarmee de motieven om het Stadshart te bezoeken diverser worden en toenemen, er op vele momenten op de dag levendigheid is en de leefbaarheid van het Stadshart vergroot wordt. Deze kwalitatieve versterking realiseren we in eerste instantie binnen de huidige beschikbare vierkante meters commerciële ruimte.

Diverser in segmenten en concepten

Niet alleen de functiemix moet diverser. Ook binnen bepaalde sectoren en branches willen we het eenzijdige aanbod doorbreken.

- **diverser en eigentijdser concepten**, in horeca, retail, leisure, voor in eerste instantie de 'plezierzoeker' (zie doelgroepen) en in toenemende mate, wanneer de stad verkleurt ook voor rode en blauwe doelgroepen. die wel in Lelystad aanwezig zijn, maar nu uitwijken naar andere plekken
- op zoek naar **nieuwe balans van ketens en lokaal ondernemerschap**: ketenbedrijven maken landelijk scherpe keuzes in waar ze zich willen vestigen en gaan veelal in aantal winkels terug. Deze ontwikkeling is de afgelopen jaren ook in Lelystad zichtbaar. Dit biedt kansen voor een aantrekkelijker balans met meer 'couleur locale' die bijdraagt aan binding en gemeenschapszin in het Stadshart. Door hier op in te zetten ontstaat een nieuwe balans, die ook voor ketens aantrekkelijk is. Juist de mix van landelijke formules en lokale concepten zorgt voor trekkracht voor beide kanten.
- **creatieve makersplekken**: in Lelystad is een creatieve sector nog weinig zichtbaar en naar verwachting ook kleiner dan in andere steden. Het potentieel dat er is willen we niet onbenut laten en kan, passend bij de grootstedelijke sprong, meegroeien. Via placemaking willen we deze latente potentie onderzoeken, voeden en laten groeien (zie onder: actielijn 5).

- **ruimte voor cultuur en leisure:** passend bij de stedelijke sprong die Lelystad wil maken, draagt een uitbreiding van het cultuur en leisure aanbod bij aan de trekkracht van het Stadshart voor bestaande en nieuwe bewoners. Denk aan musea, atelierruimte, eigentijdse leisureconcepten, escaperooms.
- **werken in het Stadshart:** waar lange tijd werkfuncties uit centrumgebieden gedrongen werden naar autobereikbare werklocaties, is de omgekeerde trend nu al enige tijd gaande. Centrumgebieden die goed bereikbaar zijn met het openbaar vervoer en omgeven zijn met stedelijke voorzieningen zijn populair geworden. In Lelystad is de vraag naar kantoorlocaties beperkt. We willen onderzoeken of kleinschaliger bedrijvigheid, zoals ambachten en 'coworking' spaces met gedeelde faciliteiten interessante functies kunnen zijn om aan de randen, in de aanloopgebieden van het Stadshart te faciliteren. Dit draagt bij aan extra levendigheid overdag.

Diversiteit in het aanbod is niet alleen voor de consument aantrekkelijk. Ook voor ondernemers en vastgoedpartijen maakt dit het Stadshart minder afhankelijk van één functie, sector of marktsegment en juist flexibeler om mee te bewegen en in te springen op trends en ontwikkelingen.

Bijzondere aandacht voor jongeren

Vanuit diverse beleidsdomeinen en uit verschillende stakeholdergesprekken komt duidelijk naar voren dat het Stadshart aan jongeren vanaf de pubertijd tot ruim in de twintig te weinig te bieden heeft, zowel qua aanbod, als ook in de buitenruimte. Deze jonge doelgroep wil graag:

- uitgaansplekken: natte horeca (cafés) en uitgaanshoreca (club, discotheek, podium)
- plekken om met elkaar overdag samen te komen binnen en buiten: daghoreca (type 'starbucks'), een indoor ontmoetingsplek voor jongeren (combi met leisure zoals gaming), en outdoor ontmoetingsplekken (skate- en sportplekken, picknickplekken).

Matchmaking nieuw aanbod en vastgoed

Een diverser programma zal gerealiseerd moeten worden door een actieve inzet op het aantrekken van ondernemers en een nauwe samenwerking met vastgoedeigenaren. Matchmaking tussen initiatieven en beschikbare

panden met zoveel mogelijk sturing op het invullen van gebiedsprofielen is een van de aanpakken die hiervoor ingezet kan worden.

Nieuwsoortige initiatieven faciliteren

Ook vraagt het creëren van nieuwsoortig en divers aanbod om creatieve inzet van ruimte in het Stadshart. Er is veel ruimte, maar die is in de huidige vorm niet altijd geschikt vanwege huurprijzen, maatvoering of uitstraling. Initiatieven die in andere steden bijdragen aan creatieve pioniers en nieuw ondernemerschap zijn:

- tijdelijke pop-up winkels om nieuwe initiatieven te testen
- een verzamelconcept (Swan Market) waarin ondernemers samen onder een dak hun producten kunnen verkopen
- starterswinkels om nieuwe ondernemers een proefperiode aan te bieden om daarna door te stromen naar reguliere ruimtes
- coaching om nieuwe ondernemers te begeleiden bij het starten van hun onderneming
- broedplaatsen en makershuizen om kunstenaars, creatieve makers, ambachtelijke makers te huisvesten

Transformeren

Lelystad heeft nog een transitie te maken, waarmee we beogen met een breder programma leegstaande commerciële meters deels opnieuw in te vullen en deelgebieden van het Stadshart een nieuw aantrekkelijk profiel te geven (zie uitwerking gebiedsprofielen in de Gebiedsagenda). Vanuit deze visie en ambitie is transformatie naar wonen op een aantal plaatsen nadrukkelijk niet gewenst, maar zou dat op andere plaatsen wel denkbaar kunnen zijn.

Transformatie naar wonen in de plint is **niet** gewenst:

- aan het publieksgerichte circuit: Promesse, Agorahof, De Wissel, Neringpassage, Stadhuisplein, Kroonpassage, Muntstraat, Zilverparkkade.
- De Neringweg: de aangewezen plek voor 'dark kitchen en stores.

Transformatie naar wonen zou, onder bepaalde voorwaarden (zie ook 2. stedelijke woonmilieus) **wel** kunnen plaatsvinden:

- in de Stadhuisstraat, Florijnstraat
- Dukaatpassage

We monitoren of onze inspanningen om een breder programma te realiseren i.s.m. vastgoedpartijen leidt tot de gewenste transitie van het stadshart en invulling van de leegstand. Dat is niet alleen afhankelijk van acquisitie, maar ook van de andere acties uit dit Actieplan. Zoals het vergroenen en veraangenamen van het Stadshart, de Placemaking, de grote gebieds- en gebouwontwikkelprojecten.

2. stedelijke woonmilieus

Lelystad transformeert naar een volwassen stad, wil jonge en oude inwoners behouden en nieuwe huishoudens aantrekken voor het Stadshart. Zowel de jongere als de vergrijzende bevolking zoekt comfortabele woningen, dichtbij voorzieningen die goed bereikbaar zijn. Het Stadshart heeft potentie om dé woonlocatie van Lelystad te worden voor huishoudens met een stedelijke levensstijl, zoals jongeren, studenten, young professionals, empty nesters en stedelijke gezinnen.

Door buurten te maken aan de hand van de verschillende gebiedsprofielen met bijbehorende doelgroepen brengen we ook meer diversiteit in het Stadshart als woonlocatie. We doen dit door extra woningen toe te voegen of bestaand vastgoed te transformeren voor de juiste doelgroep op de juiste plek. Nieuwe woningbouw wordt ingezet om plekken en (achterkant-)structuren te verbeteren, de buitenruimte te verbeteren en transformaties mogelijk te maken, met als doel het opleveren van karakteristieke centrumbuurten met kwaliteit en gemeenschapszin.

Aangename woonbuurten

- grote diversiteit in gebruik en gebruikers
- juiste doelgroep op de juiste plek
- met identiteit, die in doelgroep, sfeer en gebruik aansluiten bij de gebiedsprofielen
- gezicht naar buiten en impuls naar binnen
- versterken stedenbouwkundige structuur
- betaalbaarheid, eigenaarschap, trots en gemeenschapszin

Nieuw en bestaand

- optoppen, transformeren en nieuwbouw met een kwaliteitsimpuls voor de bestaande bouw, de straat en de binnenhoven
- transformeren (retail) vastgoed waar mogelijk en gewenst. Aan de hand van spelregels en op aangewezen plekken.

Schaalsprong

Lelystad wil groeien van circa 84.000 naar meer dan 100.000 inwoners tot 2040. Met het Rijk is afgesproken om 10.200 woningen te realiseren, waarvan ruim 3.500 in en rondom het Stadshart. Dit biedt kansen om nieuwe hoogstedelijke woonmilieus toe te voegen aan de Lelystadse woningmarkt, die voorzien in een (nieuwe) behoefte en nu nog in beperkte mate aanwezig zijn.

Meer diversiteit en draagkracht

Het toevoegen van hoogstedelijke woonmilieus leidt ook tot nieuwe en draagkrachtige inwoners in het Stadshart. Een aantrekkelijk centrumstedelijk woonmilieu is divers, in type woning en bewoner. In vergelijking met centrumgebieden van andere steden is het woningaanbod op dit moment onvoldoende divers in woningtype en prijsklasse van zowel koop als huur. De bewonerssamenstelling is daardoor ook onvoldoende divers in leeftijd, gezinssituatie, inkomen en veerkracht. Anders dan andere centrumgebieden scoort het Stadshart laag op deze indicatoren, ook ten opzichte van andere wijken in Lelystad.

Wisselwerking met gebiedsprofielen

Een prettig en aantrekkelijk centrummilieu ontstaat door aangename woonbuurten met een eigen identiteit en mix in rust, ruis en reuring. Het Stadshart als woonlocatie is op dit moment een verzameling van wooncomplexen die onvoldoende interacteren met de openbare ruimte en de voorzieningen en geen buurtjes vormen. We gaan diversificeren in woonbuurten in het Stadshart, als onderdeel van gebiedsprofielen die vanuit doelgroepen, sfeer en gebruik onderscheiden zijn met bijpassend voorzieningen- en woonprogramma. In de gebiedsagenda is dit verder uitgewerkt.

Lelystadse sfeer en kwaliteit

De nieuwe woonbuurten herstellen en versterken de stedenbouwkundige stucturen en bestaande woonmilieus. Door nieuw en oud te verbinden en een sterke interactie tussen wonen en buitenruimte te stimuleren. De kernwaarden groen, water en ruimte maken van het Lelystadse centrummilieu een onderscheidend stedelijk woonmilieu. Deze kernwaarden zijn duidelijk zichbaar in de sfeer, uitstraling en de woontypologieën en -concepten per deelgebied.

Samen buurten maken

De gebiedsprofielen sturen, inspireren en dagen ontwikkelende partijen uit om met nieuwe ideeën en plannen te komen voor woonconcepten waarin interactie tussen doelgroepen en gemeenschapszin centraal staan (bijvoorbeeld Little C in Rotterdam, zie inzet). Er is extra aandacht voor betaalbaarheid en particuliere (bewoners) initiatieven, zodat een woning in het Stadshart voor iedereen toegankelijk is en de gewenste diversiteit ontstaat.

Transformatie: op de juiste plek

In het Stadshart wordt geïnvesteerd in bestaand en nieuw vastgoed. De afgelopen jaren hebben vastgoedpartijen leegstaande winkelpanden op verdieping en in plinten getransformeerd naar woonruimte. Met dit Actieplan geven we richting aan waar dit wel en waar niet gewenst is (zie pagina 17) en welke voorwaarden we daaraan willen verbinden. Investeren in bestaand vastgoed door transformatie, optoppen en inbreiden heeft als doel om een kwaliteitsimpuls te geven aan bestaande bouw, de straat en binnenhoven.

Richting geven aan projecten

Met dit Actieplan leiden we een nieuwe fase in van gebiedsgericht en integraal samenwerken. In en rondom het Stadshart wordt gewerkt aan (woningbouw)projecten nu en in de toekomst. Met deze projecten vindt vanuit de overkoepelende visie voor het Stadshart afstemming plaats om daar waar het mogelijk is te verrijken en richting te geven. Dat gaat niet alleen over de ambities ten aanzien van wonen en woonmilieus, maar ook over de wisselwerking met het publieksgerichte programma, de inrichting van de openbare ruimte, bereikbaarheid, e.d.

Kansen voor verdichting in beeld brengen

Naast de projecten die op stapel staan zijn er in het Stadshart ook voor de langere termijn nog kansen voor verdichting die verder in beeld gebracht kunnen worden. Verdichting en transformatie bieden kansen om ook een impuls te geven aan bestaande bebouwing, inclusief plinten.

LITTLE C: GEMOEDELIJK EN HOOGSTEDELIJK

De wijk Little C, in het voormalige niemandsland tussen de Coolhaven en het immense Erasmus Medisch Centrum in Rotterdam, is een radicale breuk met de steeds hoger schietende woontorens van de Rotterdamse binnenstad. De 318 woningen (109 koop en 209 middenhuur), de 10.000 vierkante meter kantoor- en werkruimte, de horeca en het ‘familiehuis’ van Erasmus MC zijn ondergebracht in vier dicht bij elkaar staande grote blokken met een maximale hoogte van 62 meter en in elf lagere urban villa’s. Tezamen geven die Little C een bebouwingsdichtheid die met een ‘floor space index’ (FSI) van vier iets hoger is dan die van de Zuidas en bijna twee keer zo veel als die van de 19de-eeuwse Pijp in Amsterdam.

Hoe verbluffend dicht de bebouwing in Little C ook is, de zes dwarsstraatjes en drie pleintjes met bomen en vele andere planten, waaronder klimop langs de gevels, geven de wijk opmerkelijk veel ‘lucht’. Ook op de collectieve daktuinen op drie urban villa’s bieden de bewoners van Little C licht, lucht, ruimte én groen. Little C is in alle richtingen verbonden met de omgeving en geen enclave waar alleen degenen die er werken en wonen iets te zoeken hebben.

3. levendige en natuurinclusieve openbare ruimte

De transitie van het Stadshart wordt aangejaagd door rigoreuze vergroening en verblauwing, passend bij de groene en blauwe kernkwaliteiten van Lelystad, met haar toonaangevende nationale parken van nieuwe natuur. Dit is niet alleen noodzakelijk om klimaat- adaptiever en natuurinclusiever te zijn; het draagt ook in hoge mate bij aan gezondheid en welzijn, aantrekkelijk verblijven, ontmoeten, en ondernemen. Groen en blauw combineren we met sport, spel en kunst.

Rigoreus vergroenen en verblauwen

- groen en blauw via het Stadshart verbinden met groen-blauwe netwerken
- het stenige karakter verzachten
- de biodiversiteit vergroten
- klimaatadaptieve maatregelen

Versterken identiteit Stadshart en gebiedsprofielen

- met groen en blauw bijdragen aan nieuwe identiteit (ruimtelijk en storytelling)
- samenhang en diversiteit: met inrichting openbare ruimte identiteit gebiedsprofielen versterken

Pleinen als schakels voor stedelijk leven

- levendige pleinen met een actief programma
- steppingstones die de bezoeker geleiden en verleiden

Aantrekkelijke groene (en blauwe) entrees naar de stad

- zichtbare en aantrekkelijke entrees
- groene en blauwe (aanloop)straten het stadshart in

Lelystad is een groene stad met veel (nieuwe) natuur en heeft stevige ambities en een sterke basis om dit als kernkwaliteit verder te ontwikkelen. De bestaande groenstructuren met onder andere Nationaal Park Nieuw Land (incl. Marker Wadden en Oostvaarderplassen), Natuurpark, Zuigerplasbos, de stadsbossen en parken zijn iconisch en maken deel uit van de identiteit. Lelystad hecht waarde aan de wisselwerking tussen mens, stad en natuur. Natuur is altijd dichtbij.

Het Stadshart is binnen Lelystad een van de minst groene plekken. We willen de missende schakel in (ecologische) groen- en waterstructuren herstellen en zo een onlosmakelijk onderdeel worden binnen het stevige groenblauwe raamwerk van de stad. Enerzijds draagt dit bij aan biodiversiteit en klimaatadaptiviteit. Anderzijds is een Stadshart met veel groen en blauw ook een veel aantrekkelijker en gezonder gebied om te verblijven, te winkelen en wonen.

Inzetten op groen en blauw is een van de belangrijkste drijvers van de transitie van het Stadshart. Het gaat hand in hand met het creëren van een divers en grootstedelijk centrummilieu dat nieuwe doelgroepen aantrekt om te wonen en te recreëren en nieuw ondernemerschap laat floreren.

Rigoreus vergroenen en verblauwen

We ontwikkelen een ontwerpleidraad voor de openbare ruimte en gebouwen in het Stadshart, waarin we de kansen voor klimaatadaptatie en biodiversiteit combineren met de economische en woonopgaven van het Stadshart. We brengen daarbij in beeld hoe we groen en blauw het Stadshart in kunnen trekken en verbinden met de groenblauwe netwerken uit de omgeving. We brengen daarbij in kaart hoe we:

- de biodiversiteit in het stadshart kunnen vergroten
- water kunnen opvangen en afvoeren met waar mogelijk oplossingen die bijdragen aan verblijfs- en attractiewaarde
- straatprofielen (winkelstraten, aanloopstraten) kunnen verzachten met horizontaal en verticaal groen (bomen, gevelgroen, bakken)
- parkeren in garages en op maaiveld kunnen vergroenen

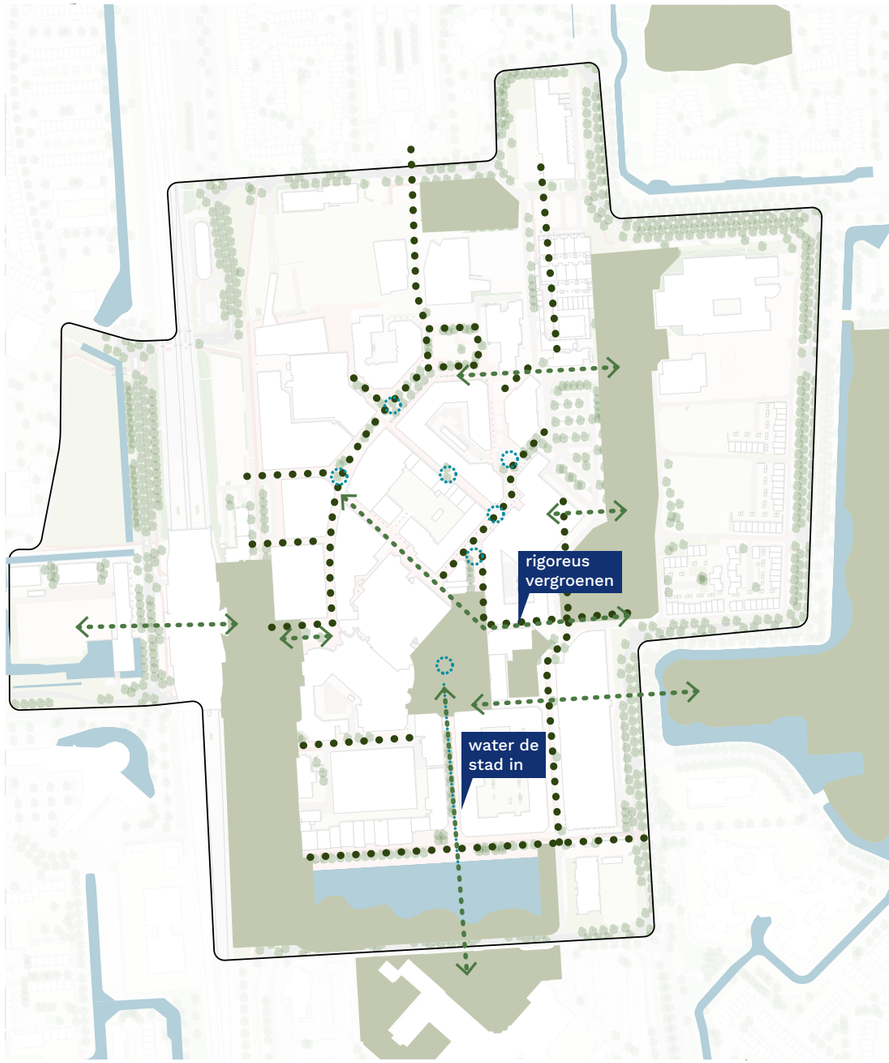

- groen en wateropvang op daken realiseren
- de inrichting van pleinen kunnen versterken, passend bij de functie en het profiel van verschillende pleinen en bij de identiteit van de Lelystadse natuur (zie onder).

Versterken identiteit Stadshart en gebiedsprofielen

Lelystad heeft een sterke reputatie en identiteit opgebouwd als stad in de nieuwe natuur, gelegen temidden van nationale parken. Deze eigen natuuridentiteit verdient een vertaling naar het Stadshart, zodat hij ook hier bijdraagt aan de positionering en een nieuwe reputatie voor het Stadshart. Hoe kunnen we dat vormgeven? Door:

- in de ontwerpen voor de openbare ruimte unieke 'nieuwe natuur' elementen op te nemen
- via diversiteit in inrichting van de openbare ruimte de verschillende gebiedsprofielen versterken
- de vergroening en verblauwing samen met zoveel mogelijk betrokkenen vorm te geven en 'samen bouwen aan het Stadshart van de Nieuwe Natuur'
- storytelling te bedrijven: in placemaking, marketing en communicatie de groene ontwikkeling van het Stadshart uitdragen.

Pleinen als schakels voor stedelijk leven

Pleinen fungeren als knooppunten waar mensen samenkomen. Door pleinen te zien als dynamische, multifunctionele ruimtes die sociale interactie, culturele expressie en economische activiteiten mogelijk maken, dragen ze bij aan de trekkracht van het Stadshart. Ook hier geldt dat juist diversiteit in functie, doelgroep, activiteit en sfeer bijdragen aan het dynamische stedelijke centrummilieu.

Het Stadshart kent een aantal 'hoofdpleinen': het Stationsplein en Dukaatplein als entree van de stad, het Agorahof als het centrum van cultuur en uitgaan, het Zilverpark als 'urban en outdoor' stadspark en het Stadhuisplein als groen pioniersplein. In de ontwerpleidraad, worden de spelregels en elementen voor inrichting uitgewerkt met ruimte voor groen, water, terrassen, evenementen, sport, spel en kunst. Vervolgens wordt de leidraad in gebiedsgerichte gefaseerde projecten integraal uitgewerkt en toegepast.

Stepping stones om te geleiden en verleiden

Als onderdeel van het publieksgerichte circuit, versterken en creëren we stepping stones: kleine pleintjes die de bezoeker van de ene naar de andere plek geleiden en verleiden. Als plekken voor rust, oriëntatie, overgang en verrassing. De invulling verschilt per plek, afhankelijk van het gebiedsprofiel en het omliggende programma. Voor de inrichting wordt gebruik gemaakt van diverse en terugkerende elementen, in lijn met de overkoepelende leidraad. Daarbij zorgen spannende en creatieve elementen voor een eigen Lelystadse identiteit (dat zou speels en urban kunnen zijn, met bijvoorbeeld een vloerschildering).

Aantrekkelijke groene (en blauwe) entrees naar de stad

Dankzij de gebiedsontwikkelingen verandert het introverte karakter en krijgt het Stadshart steeds meer gezicht naar buiten. Met deze nieuwe ontwikkelingen is ook het zwaartepunt van het Stadshart aan het verschuiven. Aanloopstraten zoals de Stadhuisstraat en Neringweg hebben niet meer de vanzelfsprekende levendigheid van het retailprogramma, maar zijn nog wel een belangrijke entree voor het Stadshart waar de openbare ruimte een groene (en blauwe)upgrade verdient.

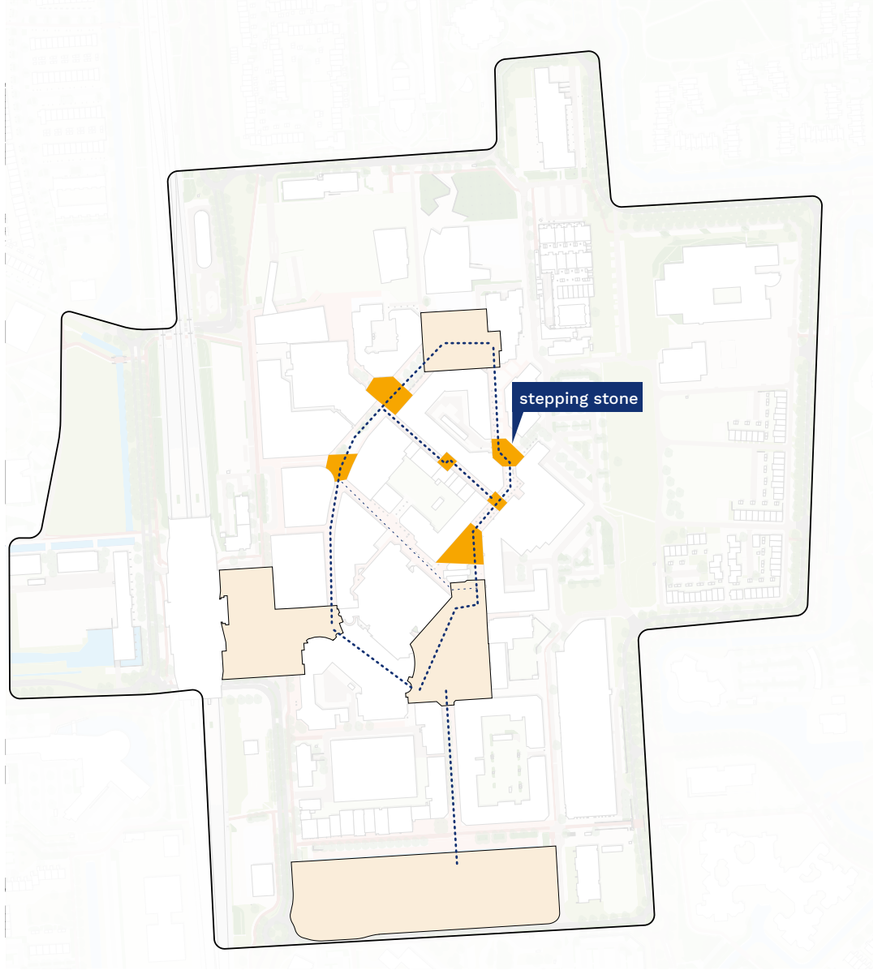

RUSTPUNTEN
aantrekkelijk verblijfspleintje dat uitnodigt tot vertraging

SCHARNIERPUNT
verbindt deelgebieden, van ene gebied naar andere

ORIENTATIEPUNT
trekt het oog, laat je van ene naar andere punt bewegen

PROGRAMMA / ELEMENTEN
- groen en water
- zitten (openbaar of commercieel)
- spel

Actieve plinten

Waar wonen in het Stadshart in de plinten is toegestaan is het belangrijk om de openbare ruimte zo in te richten, dat bewoners op privacy kunnen rekenen én dat de publieke ruimte uitnodigend is om gebruik van te maken, in de juiste balans tussen bewoners en bezoekers aan het Stadshart. Oplossingen zoals een Delftse stoep en collectieve inrichtingselementen dragen hier aan bij. Ook in de winkelstraten dragen actieve plinten, mits kwalitatief ingevuld, bij aan levendigheid, verblijfskwaliteit en sfeer. Dit vraagt om principes voor straatprofielen en duidelijke spelregels om te voorkomen dat bezoekers struikelen over een hoeveelheid aan reclameborden of plastic meubelair.

Aanloopstraten

Het Stadshart kent een aantal aanloopstraten die niet als gastvrije of aantrekkelijke entree worden ervaren door een combinate van blinde muren, weinig licht, weinig toezicht en een onduidelijke bestemming. Ook deze straten en plekken kunnen door een goed samenspel van horizontaal en verticaal groen, licht en kunst (murals) een upgrade krijgen.

'Groene distributiestraat'

De Dukaatpassage verdient daarbij bijzondere aandacht als een belangrijke doorsteek, die geen onderdeel is van het publiekgerichte circuit. Deze straat heeft een belangrijke functie voor de ontsluiting voor bewoners (auto) en de bevoorrading van winkels. Op termijn willen we de auto graag verder uit het Stadshart terugdringen om de verblijfskwaliteit te vergroten. Voor de korte termijn is het wenselijk deze straat in te richten als een groene distributiestraat.

Laaghangend fruit

Voortkomend uit de leidraad voor de openbare ruimte willen we al op korte termijn overgaan tot realisatie. De openbare ruimte is het domein waar de gemeente direct invloed op heeft én actief kan samenwerken met eigenaren, ondernemers en bewoners aan resultaten die voor alle doelgroepen zichtbaar zijn.

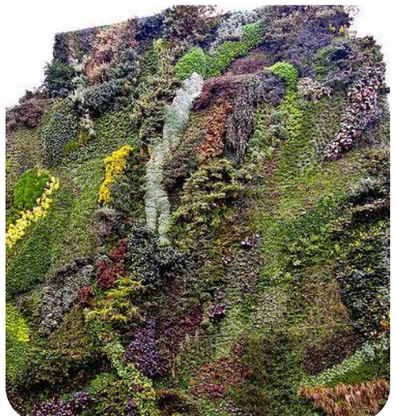

4. verbonden Stadshart

Een kloppend hart van de stad is goed bereikbaar. Het Stadshart van Lelystad onderscheidt zich met goede autobereikbaarheid en ruime parkeergelegenheid rondom het Stadshart.

Met een groeiende groep Stadshartbewoners en de ambitie van toenemende aantrekkingskracht voor Lelystedelingen is het belangrijk de bereikbaarheid op peil te houden en het stadshart logisch en aantrekkelijk te verbinden met fiets- en voetgangersnetwerken.

Passend bij de groene ambitie van Lelystad, worden gezonde en duurzame vervoersvormen gestimuleerd.

Auto

- behoud parkeerlocaties als bronpunten rond het Stadshart
- voldoende capaciteit waarborgen
- verkennen mogelijkheden om de drempel van betaald parkeren voor bezoekers te verlagen
- vergroenen en verbeteren uitstraling garages

Fiets en voet

- fietsparkeren uitbreiden op aankomstpunten en op ongewenste plekken tegengaan.
- fiets om het stadshart geleiden en beter aantakken op fiets- en wandelnetwerken.
- versterken oriëntatie en informatievoorzieningen (wayfinding) vanaf parkeerlocaties het Stadshart in
- versterken wayfinding in het Stadshart door alle deelgebieden.

Openbaar vervoer

- de uitstekende bereikbaarheid per openbaar vervoer wordt met het nieuwe Stationsplein een groene beleving
- verbinding met andere attracties zoals Batavia Stad en nationaal park Nieuw Land versterken, met het Stadshart als begin en eindpunt van een dagje Lelystad.

actieplan bereikbaarheid

Uitstekende bereikbaarheid

Het Stadshart is uitstekend bereikbaar per openbaar vervoer, per auto, te fiets en voet. Uit het Koopstromenonderzoek (2021) komt ook naar voren dat de bereikbaarheid van het Stadshart de best gewaardeerde factor is. Twee onderwerpen vragen desondanks extra aandacht. Het betaalde autoparkeren is voor bezoekers en ondernemers een onderwerp van discussie. Daarnaast wordt er veel overlast ervaren van fietsparkeren en fietsers (en in mindere mate ook) van auto's door het Stadshart.

Kwaliteitsimpuls door nieuw Stationsplein

Komend met de trein, sta je direct in het hart van de stad. Het Stationsplein en omgeving wordt herontwikkeld en krijgt daarmee een kwalitatieve impuls. Het plein wordt groen, gastvrij en uitnodigend. De fietsenstallingen worden uitgebreid, aantrekkelijker en veiliger.

Betere bereikbaarheid door minder doorgaand verkeer

Om het Stadshart ook uitstekend bereikbaar en aangenaam te houden bij een toename in bewoners en bezoekers wordt ingezet op het verminderen van doorgaand verkeer via het Stadshart.

Parkeercapaciteit op peil houden en beleving verbeteren

Voor bezoekers aan het Stadshart is het belangrijk om de parkeercapaciteit voor het Stadshart op peil te houden. In de huidige situatie staat de capaciteit van enkele parkeergarages soms onder druk, maar is er in totaal (ruim) voldoende capaciteit. Met de woningbouwplannen die in het Stadshart (gaan) plaatsvinden en beoogde groei van bezoekers, is het van belang om continu te blijven monitoren. De garages zijn belangrijke bronpunten voor een bezoek aan het Stadshart en de ligging op de vier hoeken van een kwadrant is daarin goed. De beleving van deze bronpunten als entree / start kan op sommige punten beter, door de kwaliteit van garage (Agoradek) en de route naar het Stadshart te verbeteren.

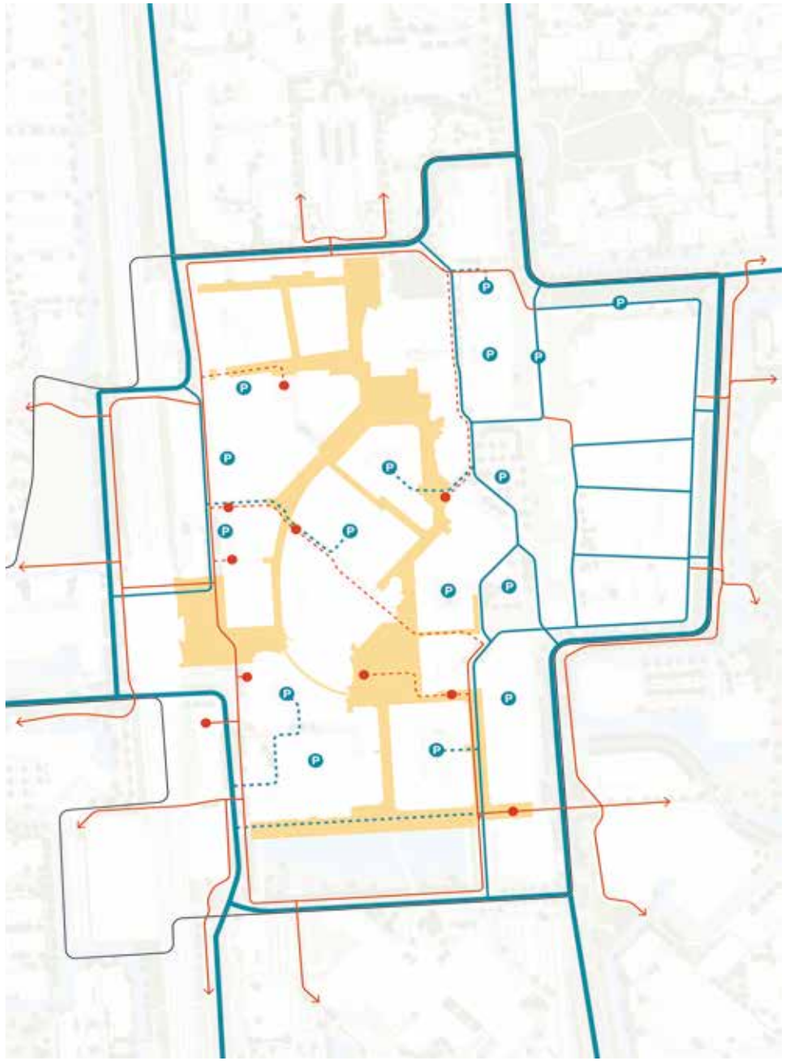

Bewonersparkeren

In het hart van het Stadshart hebben bewoners hun weg naar parkeerterreinen in hun wooncomplexen te vinden. Dit betekent dat auto's dwars door winkelstraten moeten steken en daar botsen met langzaam verkeer. Ook dragen deze parkeerfaciliteiten in de complexen niet bij aan de verblijfskwaliteit voor bezoekers én bewoners. Het mogelijk maken van bestemmingsverkeer leidt ook tot misbruik in de vorm van auto's die ongewenst door het Stadshart rijden of 'cruisen'. We onderzoeken de mogelijkheden om dit bestemmingverkeer op korte termijn nog meer in goede banen te leiden (in andere steden worden hiervoor pollers ingezet).

Voor de langere termijn is het wenselijk om het hart van het Stadshart verder vrij te maken van gemotoriseerd vervoer, om de verblijfskwaliteit verder te versterken. Voor bewonersparkeren zoeken we naar mogelijkheden om dit naar de randen van het Stadshart te verplaatsen. Voor nieuwe complexen zetten we in op het stapsgewijs verlagen van de parkeernorm en het stimuleren dan wel faciliteren van oplossingen voor duurzame mobiliteit, zoals deelmobiliteit. Maatregelen die passen bij hoogstedelijk wonen in een uitstekend per OV bereikbaar Stadshart.

Parkeertarieven

In het Stadshart van Lelystad moeten bezoekers betalen voor parkeren. De tarieven zijn niet hoog, maar toch wordt dit als een drempel ervaren, vergeleken met andere winkelgebieden in Lelystad (en daarbuiten) waar het gratis parkeren is. We onderzoeken de mogelijkheden die ingezet kunnen worden om (tijdelijk) deze drempel te verlagen. Uit onderzoek (Goudappel, 2024) blijkt dat betaald parkeren een verwaarloosbaar effect heeft op de keuze voor een centrumbezoek. Die keuze hangt vooral samen met het aanbod, de sfeer en andere bezoekmotieven.

Overlast fietsen terugdringen

De fietser parkeert de fiets graag zo dicht mogelijk bij de plek waar hij of zij moet zijn. Dit leidt tot overlast van geparkeerde fietsen op ongewenste plekken. De nieuwe fietsenstallingen op het Stationsplein moet gaan leiden tot vermindering van fietsen op het Dukaatplein. In de gebiedsontwikkelingen en in de leidraad voor de openbare ruimte onderzoeken we de mogelijkheden om dit voor het gehele Stadshart te verbeteren.

Fietser om het Stadshart geleiden

Bij het ontwerp van het Stadshart werden verkeersstromen gescheiden. De fietser werd met verhoogde fietspaden door het Stadshart geleid. Toen deze fietsbruggen grotendeels afgebroken zijn, was ook de fietsroute doorbroken. De fietsstructuur is (nog) niet logisch om het Stadshart geleid met als gevolg dat deze dwars door het Stadshart fietst.
De gemeente werkt aan het totstandbrengen van nieuwe verbindingen. Daarbij is het wel zaak om het Stadshart hier op een aantrekkelijke manier op aan te haken, zodat een bezoek aantrekkelijk wordt gemaakt als onderdeel van de fietsroute van A naar B.

Elektrische bezorgfietsen uit Stadshart weren

Ook zorgen de bezorghoreca en -winkels, de zogenaamde dark kitchens en dark stores, voor overlast en gevaarlijke situaties van koeriers op elektrische fietsen die door het Stadshart steken (en voor de deur geparkeerd staan). We zetten in op het zoveel mogelijk verplaatsen van deze functies naar de randen van het Stadshart, waarmee ze aantakken op de fietsroutes rondom.

5. placemaking: podium voor nieuw initiatief

Het Stadshart wil een geliefde en bruisende plek zijn waar de Lelystedeling van houdt. Een plek waar continu verassende dingen gebeuren en waar nieuwe ideeën en initiatieven het levenslicht zien. Het Stadshart is daarmee hét visitekaartje van de stad. Een plek waar je geweest moet zijn en steeds terug wilt keren.

Het creëeren van nieuwe mogelijkheden en nieuwe energie gebeurt niet aan de tekentafel. Dat doen we samen met verenigingen, culturele organisaties, creatieve makers, ondernemers, bedrijven, scholen en bewoners.

Het Stadshart gaat op ontdekkingstocht om zichzelf als het ware opnieuw uit te vinden. We zetten placemaking als een krachtig en creatief instrument in om samen vorm te geven aan de stad. Via een diversiteit aan activiteiten waarmee we verschillende doelgroepen betrekken. In de vorm van evenementen en activiteiten in de openbare ruimte, maar ook door nieuw commercieel, cultureel of maatschappelijk programma uit te proberen. Zo stimuleren en faciliteren we ondernemerschap en creativiteit en bouwen we een nieuw verhaal. In leegstaande ruimtes, in straten, op pleinen en daken.

Stadshart als podium

- voor nieuwe en verrassende activiteiten
- met Stadspartners
- binnen en buiten
- tijdelijk en duurzaam

Talent en ondernemerschap aanjagen

- nieuwe ondernemers en creatieve makers
- testen, doorontwikkelen, verduurzamen
- participatie in de samenleving (via Stadshart)

Lelystadse trots

- samen vooruit
- visitekaartje voor de stad
- verhalen maken en uitdragen

Waarom placemaking?

Het Stadshart heeft snel een flinke impuls nodig die beweging brengt. Die mensen trekt en blijft trekken. Dat leidt tot vertrouwen en interesse van nieuwe ondernemers, van ontwikkelende partijen, etcetera.
Projecten zoals de inrichting van de openbare ruimte en vastgoedprojecten hebben een lange doorlooptijd en leveren op korte termijn nog niet veel op. Daarom willen we een andersoortige impuls creeëren. Een van nieuwe en opvallende experimenten.

Het Stadshart als podium

Het Stadshart biedt een podium aan mensen, makers en ideeën. We creëren nieuwe laagdrempelige plekken voor pioniers, creatieven en gangmakers. Plekken waar jong en oud, met alle mogelijke achtergronden en interesses een relatie met het Stadshart aangaan. Via bijvoorbeeld pop-up initiatieven en broedplaatsen, starterswinkels en nieuwe verzamelconcepten, kunst en cultuur in de buitenruimte, evenementen en markten.

Vanuit een overkoepelende strategie en met een verhaal

We zien placemaking niet als een aaneenschakeling van evenementen en activiteiten, maar als een middel om het Stadshart met een nieuw, eigen, Lelystads verhaal opnieuw op de kaart te zetten. Vanuit een overkoepelende identiteit en strategie, die we samen met ondernemers, culturele en maatschappelijke organisaties vorm geven. Die identiteit en strategie is uitnodigend voor programmamakers en initiatiefnemers om op aan te haken, omdat het een krachtig overkoepelend verhaal is, dat ook afzonderlijke initiatieven sterker maakt.

Placemaking heeft tot doel om de interesse voor en betrokkenheid bij het Stadshart aan te wakkeren. Met activiteiten die een must see en must do zijn, van het Stadshart een populaire bestemming maken en de Lelystedeling weer naar het Stadshart trekt. Opvallende activiteiten die ook buiten Lelystad niet onopgemerkt blijven en zo de reputatie positief ombuigen. Dat creert ook nieuw perspectief waar ondernemers, organisaties en vastgoedeigenaren van meeprofiteren.

Ambitieus en met regie

Placemaking ontstaat niet vanzelf. Het vraagt regie en aanjagen, faciliteren en stimuleren. Lelystad heeft vergeleken met andere steden niet een groot professioneel makersklimaat en nog nauwelijks ervaring met placemaking. Er is capaciteit en expertise nodig om dat binnen die overkoepelende strategie, op toonaangevende wijze met kunstenaars en mét partijen in de stad vorm te gaan geven.

Start with a bang!

Onze ambitie moeten we in één klap laten zien. Als de lancering van een nieuwe periode en een nieuwe belofte. Die 'bang' moeten we zelf organiseren, samen met een aantal frontrunners, die meedoen, de ambitie mee uit kunnen dragen.

Placemaking: de podiumlocaties

Je zou de placemaking in het Stadshart kunnen zien als een festival met verschillende podia, voor verschillende soorten acts. De verschillende pleinen, plekken, deelgebieden hebben allemaal binnen hun eigen profiel de potentie om als een van de podia van dit festival te fungeren. Maar een plek heeft dit het hardste nodig en dat is het Stadhuisplein. Dit hoofdpodium hebben we als eerste 'te programmeren'. Met een must see en must do in de openbare ruimte, maar ook met 'pleinpartners' in de gebouwen in de plinten rondom, die een wisselwerking met het plein aangaan en zorgen voor nieuw leven en nieuwe activiteiten.

Bijdragen aan bredere maatschappelijke doelen

Met onze aanpak dragen we bij aan maatschappelijke doelen, zoals talentontwikkeling, klimaatadaptatie, ondernemerschap en participatie. Hiermee sluiten we ook aan bij de grotere doelen van de stad en het Stadshart en gebruiken we initiatieven om het gesprek hierover te voeren: bijvoorbeeld over vergroening en klimaatadaptatie, over ondernemerschap en arbeidsparticipatie, over culturele achtergronden en gebruiken, en zo veel meer. Leeuwarden is een mooi voorbeeld van hoe het grote culturele en kunstzinnige gebaren zoals het wandelende bos BOSK, heeft verbonden met de gemeenschap ('mienskip') en met de thema's van de stad.

HET EFFECT VAN HET FEESTAARDVARKEN

Het Feestaardvarken, een gigantisch kunstwerk van kunstenaar Florentijn Hofman, was een bijzonder geschenk aan de stad Arnhem ter gelegenheid van het 100-jarig bestaan van het Burgers' Zoo. Dit beeld, een groot liggend aardvarken van 30 meter lang en 9 meter hoog (het grootste kunstwerk van Nederland), was geplaatst in het Bartokpark in Arnhem en diende als een speelse en uitnodigende ontmoetingsplek voor zowel bewoners als bezoekers. Er werd volop op geklimd en geklauterd, niet alleen door kinderen. Het kunstwerk symboliseerde de verbinding tussen de stad en de dierentuin. Door het in het centrum te plaatsen creëerde het een brug tussen cultuur en natuur. Het speelse en toegankelijke karakter benadrukte de toegankelijkheid van kunst in de openbare ruimte. Het kunstwerk werd een herkenbaar symbool voor Arnhem en droeg bij aan de identiteit van de stad.

gebiedsagenda

Gebiedsprofielen

Onderscheidende deelgebieden met elk een eigen profiel, goed met elkaar verbonden, geven het Stadshart karakter en afwisseling. Gebiedsprofielen helpen om bij elkaar passend aanbod te clusteren, zodat dit elkaar kan versterken, in een omgeving en sfeer die aansluit bij dit aanbod, doelgroepen en gebruik. Met deze profielen creëren we een wensbeeld per deelgebied, wat helpt om hier samen met stakeholders stapsgewijs invulling aan te geven. Dat vraagt om gezamenlijke inspanningen, instrumenten en tijd. Het gaat om een overkoepelend accent en is nadrukkelijk niet de bedoeling om ondernemers die niet naadloos binnen een profiel passen 'te diskwalificeren'.
Het voorzieningenaanbod en woonmilieu matchen met elkaar, zodat dit elkaar versterkt en hand in hand kan ontwikkelen. Zo creëren we trekkracht om de juiste doelgroepen, zowel bewoners als bezoekers, naar de verschillende deelgebieden te verleiden.

In alle deelgebieden hebben we aandacht voor vertragen en verblijven. Ook al heeft een deelgebied een bepaalde focus, het is altijd zaak om een goede mix van functies te realiseren die leidt tot levendige en aangename verblijfsplekken. Via aantrekkelijke inrichting van pleinen en steppingstones en met positionering van het juiste programma op de juiste plek. Bij de ruimtelijke uitwerking van sfeer en uitstraling is het zaak om zowel aandacht te hebben voor het specifieke karakter van het deelgebied, maar ook aan te sluiten bij een overkoepelende en herkenbare Lelystadse identiteit.

In de navolgende gebiedsagenda geven we telkens per deelgebied:

- een kenschets: de kenmerken en sfeer van het gebied, het gewenste voorzieningenprogramma en het woonmilieu
- de ambities voor het deelgebied verbeeld
- de gewenste te nemen acties (die natuurlijk mede afhankelijk zijn van de samenwerking met stakeholders).

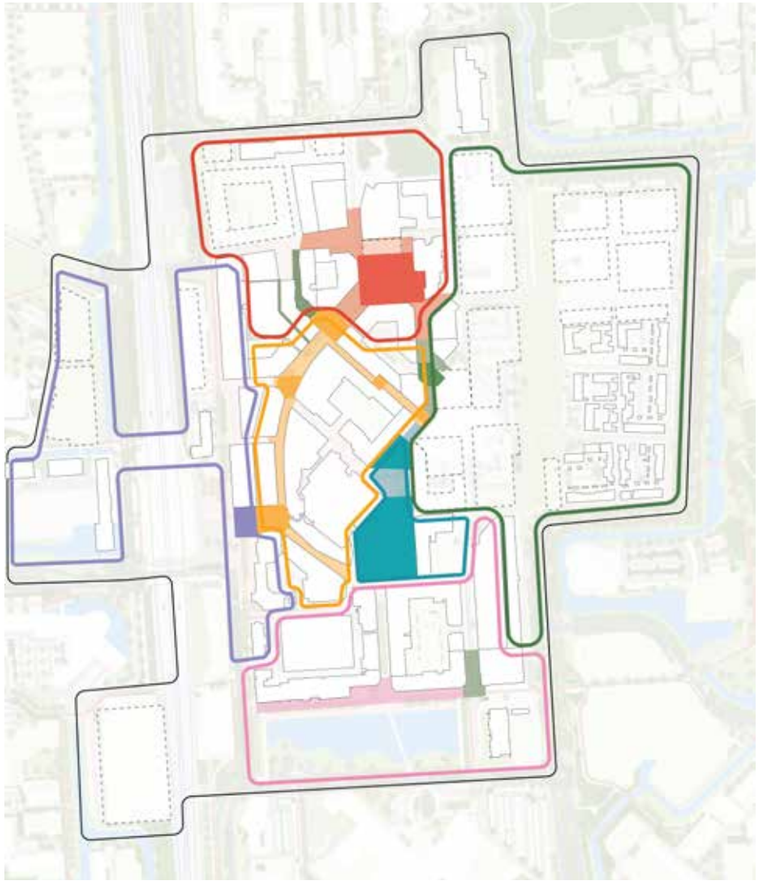

cultureel uitgaanskwartier
AGORAHOF

boodschappen convenience
WAAGPASSAGE, NERINGPASSAGE NOORD

stop & go
STATIONSPLEIN, DUKAATPLEIN

winkelen
KROONPASSAGE, PROMESSE, WISSEL

dwaal- en pioniersgebied
STADHUISPLEIN, NERINGPASSAGE ZUID

diensten, service, recreatie
ZILVERPARKKADE, MUNTSTRAAT

Theaterkwartier

Kenschets: cultureel uitgaanskwartier

BRUISEND | CULTUREEL | GASTVRIJ

Het culturele uitgaanskwartier met een diversiteit aan culturele en leisurevoorzieningen, horeca voor dag, avond en nacht, met het Agorahof als het centrale plein waar iedereen samenkomt. De plek voor vertier en vermaak.

Het Theaterkwartier kent een verzameling van kleine en grote openbare ontmoetingsplekken. Sprekende architectuur, levendige voorkanten met verblijfskwaliteit, rustige binnenplaatsen.

Programma

Theater, poppodium, leisure, hotel, restaurants

DOEL: uitgaan, recreëren, vermaak

DOELGROEP: Lelystedeling breed, jongeren

PIEK: (na)middag en avond, doorlopend in de nacht.

Gebied

Agorahof en aanloopstraten

Woonbuurt

Wonen in een bruisende en gemixte buurt.

DOELGROEP: bewoners die kiezen voor reuring, waaronder jongeren, (jonge) gezinnen, makers en ondernemers, vitale empty nesters.

WOONPROGRAMMA: een varieteit in appartementen, atelierwoningen en stadswoningen zorgt voor een toekomstbestendige mix van doelgroepen. Ruimte voor CPO, nieuwe woonconcepten zoals 'friends-woningen' en eigen invulling van de openbare ruimte.

Ambitie

KOK EXPERIENCE

RAUM

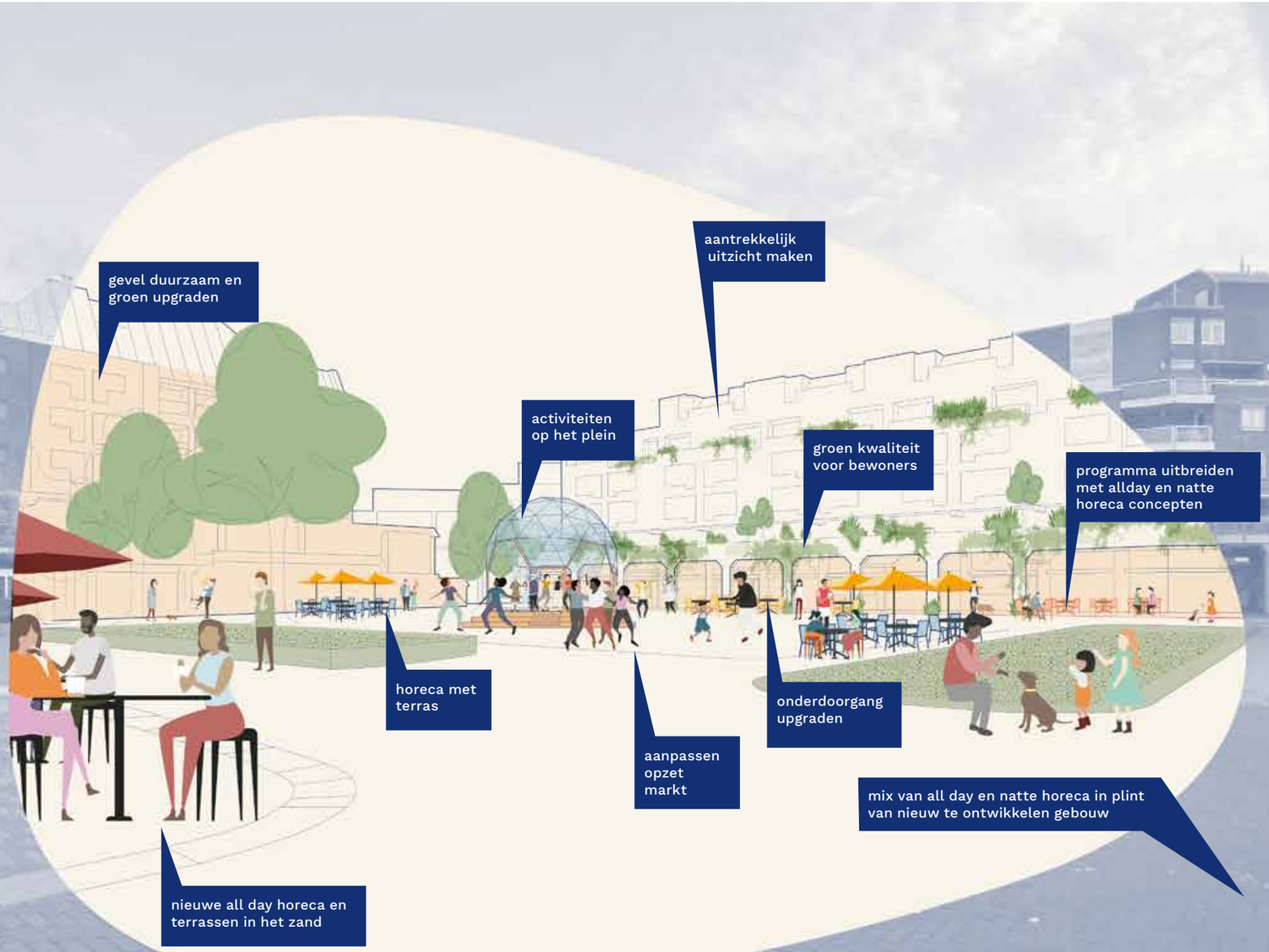
gevel duurzaam en groen upgraden
aantrekkelijk uitzicht maken
activiteiten op het plein
groen kwaliteit voor bewoners
programma uitbreiden met allday en natte horeca concepten
horeca met terras
onderdoorgang upgraden
aanpassen opzet markt
mix van all day en natte horeca in plint van nieuw te ontwikkelen gebouw
nieuwe all day horeca en terrassen in het zand

Acties

Programma

- De zaterdagmarkt koesteren, maar minder dominant op het plein om ruimte te creëren voor terrassen en andere activiteit.
- Afhaal- en bezorghoreca (zoveel mogelijk) verplaatsen naar de randen van het Stadshart (bij voorkeur Neringweg), om ruimte te bieden aan meer verblijfsgerichte horeca en om de overlast van scooters en fietsen terug te dringen.
- Bij huurderswisselingen: natte horeca (voor jongeren) in de plint.
- Toevoegen horeca in nieuwe plinten: mix van all-day en natte horeca (voor jongeren) met meer eigentijdse concepten.
- Nieuwe bebouwing tegen het theater is geschikt voor voor all-day horeca, die bijdraagt aan de levendigheid op het plein.
- Concept ontwikkelen in samenwerking met marktpartijen voor De Trommel: een mix van functies (poppodium, horeca, evt. wonen en ander programma) dat leidt tot een levendig nieuw icoon voor Lelystad.

Vastgoed

- Nieuwe beeld- en sfeerbepalende gebouwen met horeca- en cultureel programma.
- Uitstraling van bestaande wanden van het plein verbeteren, door upgrade van de architectonische uitstraling en via vergroening van gevels en de voormalige fietsbruggen.
- Aanpak gesloten gevels en onderdoorgangen. Upgrade gevel en plafond, verlichting. Mogelijk via creatieve aanpak (zie onder).
- Plinten aan zijde Agorahof en doorgaande straten vullen met commerciële ruimte, meer naar de randen kan incidenteel een woninginvulling plaatsvinden.

Openbare ruimte

- Ruim baan voor terrasssen op het plein. Met aantrekkelijke inrichting en indeling (in lijn met terrasregels).
- Bij aanpassingen aan de inrichting van de openbare ruimte, de overgangen van aanloopstraten naar het plein (en andersom) beter met het plein verbinden.
- Auto's en fietsen van het plein weren.

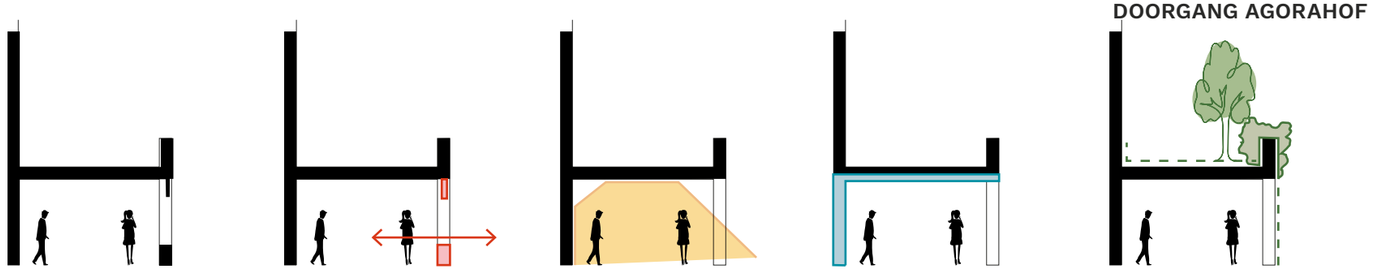

Programma

Op zoek naar nieuwe betekenis het Stadhuisplein met nieuwe ondernemers, creatieve, ambachtelijke en maatschappelijke functies.

Retail (starters, vernieuwende concepten), makersplekken, ambachten, maatschappelijke functies, daghoreca.

DOEL: uitgaan, recreëren, vermaak

DOELGROEP: alle doelgroepen, gezinnen en ouderen, buurtbewoners.

PIEK: dag en vroege avond

Gebied

Neringpassage Zuid, Stadhuisplein

Stadhuisplein

Kenschets: dwaal- en pioniersgebied

CREATIEF | INCLUSIEF | GROEN | ACTIEF

Dé plek voor nieuw ondernemerschap, creativiteit en experiment en de maatschappelijke thema's van de stad (klimaatadaptatie, inclusiviteit en samenleven, culturele identiteit). In de panden rondom het plein en het zuidelijke deel van de Neringpassage, in directe en levendige interactie met het plein. Gebied voor verrassing en nieuwe ontdekkingen, lokale eigenheid en authenticiteit, culturele diversiteit in combinatie met stedelijk wonen. Het groene plein en de Delftse stoepen bieden voldoende rust-, speel- en ontmoetingsplekken voor bewoners en gebruikers.

Woonbuurt

Wonen in een gemengde binnenstedelijke buurt aan een stadsplein. Wonen interacteert met het plein en brengt sfeer, identiteit en activiteit. Aan de Noord-oostzijde wonen alleen op verdieping om publiekgerichte circuit via de plint te behouden. Transformatie van leegstaand vastgoed aan de zuidzijde (de 'buitenbocht') brengt wonen aan het plein. Op lange termijn kan optoppen voor extra stedelijkheid zorgen.

DOELGROEP: Ouderen, starters en alleenstaanden.

WOONPROGRAMMA: Woningen voor ouderen en starters op rondom het Stadhuisplein. In de Neringpassage op verdieping wonen boven de voorzieningen in de plint. Ruimte voor nieuwe deelconcepten voor ouderen en jongeren.

Ambitie 'binnenbocht' Stadhuisplein

Ambitie 'buitenbocht' Stadhuisplein

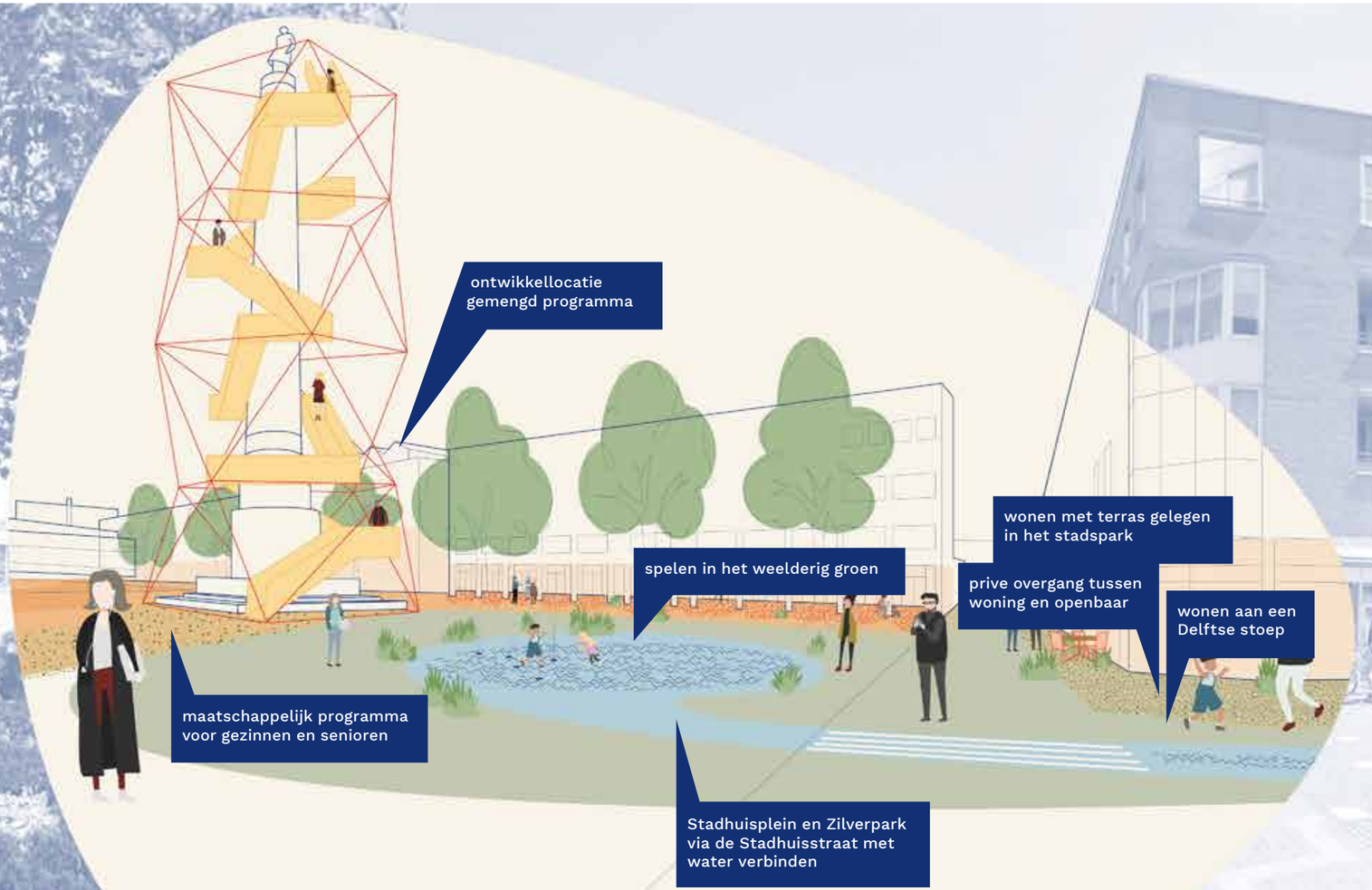

Acties

Programma

- Een concept voor startende ondernemers en vernieuwende concepten realiseren in leegstaande ruimte op het plein.
- Op zoek naar nieuwe initiatieven vanuit de behoeften van de Lelystadse samenleving: makershuis (ambachten, kunsten), educatie, jongeren met ondersteunende horeca (dagfunctie), dagopvang (kinderen, ouderen).
- Functies aantrekken die leiden tot actief gebruik en 'mede programmeren' van de openbare ruimte.
- Placemaking inzetten voor betekenisgeving en activatie van het plein voor nieuwe programmeurs en gebruikers met een nieuwe must-see (en must-do) op het Stadhuisplein en met functies die bijdragen aan gemeenschapszin voor buurtbewoners in het Stadshart.
- Actief en anders programmeren van de plint aan de westzijde (de 'binnenbocht') van het plein: de buitenwand van de Kroonpassage en de plint van het stadhuis. Zo het publieksgerichte circuit over het plein in stand houden.

Vastgoed

- Verbeteren van de uitstraling van de plintruimte, aan alle zijden van het plein.
- Opsplitsen van unit op de hoek van de Kroonpassage met entrees aan het plein.
- Aanpak van gesloten gevels en onderdoorgangen in de wanden van het plein. Mogelijk via creatieve aanpak.
- Herontwikkeling Postgebouw geeft nieuwe impuls aan het plein.

Openbare ruimte

- Met groen en water het Stadhuisplein verbinden met de Stadhuisstraat en het Zilverpark. Op termijn ook met het nieuwe stadspark in de Oostflank van het Stadshart.
- De afstand tot het programma in de plinten met een hernieuwde inrichting van Het Stadhuisplein verkleinen.
- Een openbare ruimte inrichten die speels, levendig en aantrekkelijk is voor bezoekers aan het Stadshart en die ook privacy biedt aan bewoners rondom het Stadhuisplein.
- Flexibele en tijdelijke inrichting in de placemakingfase, om de nieuwe functie van het plein samen met bewoners te onderzoeken.
- De Delftse stoepen in de Stadhuisstraat en aan het Stadhuisplein zijn onderdeel van het onderzoeken hoe ook het wonen aan en in de omgeving van het plein beter kan interacteren met het plein.
- Identiteit en verhaal toevoegen, in aanvulling op het standbeeld van Lely.
- Ruimte voor kleinschalige evenementen.

Programma

Winkels in het recreatieve segment, her en der afgewisseld met dagelijks (drogist, bakker), ondersteunende horeca (lunchroom), diensten (telefoonwinkels)

DOEL: winkelen en een doelgerichte aankoop

DOELGROEP: alle doelgroepen, voor elk wat wils.

PIEK: dag

Gebied

Kroonpassage, Promesse en Wissel

Winkelcircuit

Kenschets: levendige winkelstraten

KIJKEN & KOPEN | LEVENDIG

Kernwinkelgebied. Drie goed met elkaar verbonden winkelstraten, met de potentie om (naar de toekomst) een sterker eigen karakter te ontwikkelen. Ketens en lokale sterke winkelformules wisselen elkaar af. Zowel in het dagelijkse als in het recreatieve segment. Boven de winkels wordt gewoond of zijn andersoortige voorzieningen, om bij te dragen aan levendigheid na sluitingstijd en zicht op de straat.

Woonbuurt

Stedelijk wonen boven winkels. Wonen te gast in levendige winkelstraten.

DOELGROEP: jongeren en ouderen, overwegend 1-2 persoonshuishoudens.

WOONPROGRAMMA: 2-, 3- en 4-kamerappertementen in het winkelhart aan de Promesse en De Wissel.

Promesse: nieuwbouw, wonen boven winkels. De Wissel: lange termijn upgraden en mogelijk optoppen van bestaande complexen, met aandacht voor het verbeteren van de kwaliteit van de binnenhoven en waar mogelijk het aanpassen van parkeren en bestemmingsverkeer.

Ambitie: de Wissel

Acties

Programma

- Versterking met lokale en eigentijdse (oranje en rode) concepten. Denk aan: (food) speciaalzaken, een traitteur, vintage, conceptstores, planten, woonaccessoires, hobby, cadeauwinkel
- Concentreren van retailfunctie evt. door verplaatsing. Gebiedsprofiel en buurtkarakter versterken (voorkeurssituatie t.o.v. transformeren)
- Versterking met ondersteunende horeca in eigentijdse concepten (voor de 'oranje' doelgroep plezierzoekers). Denk aan: koffiesalon, broodjeszaak.
- Kansen voor versterken van een sterker eigen karakter van de drie straten in dit gebied: Kroonpassage, Promesse en De Wissel
- Buiten winkelopeningstijd is sfeer belangrijk (bijvoorbeeld door groen, etalageverlichting).

Vastgoed

- Waar nog mogelijk transformatie van ruimtes op verdieping naar andere functies, zoals wonen, sport en leisure.
- Op de middellange en langere termijn: integraal aanpakken van verouderd vastgoed, met behoud van commerciele plinten en een aantrekkelijke verdieping (waarbij we kansen voor optopping onderzoeken)
- Op enkele plekken: aanpak gesloten gevels en luifels
- Kroonpassage: onderzoeken opsplitsen winkelunit op de hoek met het Stadhuisplein en entrees geven aan het plein.

Openbare ruimte

- Verder vergroenen en verlevendigen van eentonige stenige winkelstraten.
- Inrichten steppingstones met speelse en verblijfselementen (conform leidraad openbare ruimte): groen, zitten, water, spelelementen, kunst, verlichting
- Auto en fiets uit de winkelstraten weren
- Inrichten van een 'stoepzone' voor actief gebruik door plinthuurders, met bepaalde spelregels.

Programma boodschappen & convenience clusters

Retail met focus op (de uitgebreide) dagelijkse boodschap. Supermarkten als trekkers, aangevuld met speciaalzaken, drogist), traiteur en afhaalconcepten, parkeren, diensten (pakket, stomerij).

De supermarkt aan de Neringweg fungeert op dit moment als solitaire wijksuper met eigen trekkracht.

DOEL: boodschappen doen

DOELGROEP: bewoners Stadshart en directe omgeving, werknemers bedrijven, scholieren.

PIEK: dag en vroege avond

Gebied

Neringpassage Noord (ABC), Waagpassage, Neringweg (Vomar)

Stadshart Oost

Kenschets: levendige groene stadswijk

DAGELIJKS LEVEN | GEMAK | SERVICE

Nieuwe ontwikkeling zet de toon voor een groene stadswijk met hoge dichtheid met het ABC-complex (boodschappencluster) als een belangrijk scharnierpunt in Stadshart Oost. Alles voor een aangenaam dagelijks leven staat hier centraal. Stadshart Oost maakt nieuwe verbindingen met het Stadhuisplein en geeft daarmee een impuls aan het gehele Stadshart. Naast het ABC, zijn er rondom het Stadshart nog andere strategisch gepositioneerde boodschappenclusters die vanuit noord-, oost- en zuidrichting aantrekkingskracht uitoefenen op bezoekers aan het Stadshart.

Woonbuurt

Groen hoogstedelijk wonen. Wonen langs het nieuwe park, aan de oostflank van het Stadshart. Herontwikkeling van het ABC-complex (boodschappencluster) is een belangrijk scharnierpunt in Stadshart Oost. De menselijke maat staat centraal. Kleine buurten op blokniveau creëren een fijne kleinschaligheid. Kwaliteit en ruimte trekken empty nesters uit andere wijken naar het Stadshart. Zo ontstaan lange verhuisbewegingen.

DOELGROEP: voor iedereen, met een focus op gezinnen, empty nesters en ouderen.

WOONPROGRAMMA: appartementen, stadswoningen, nieuwe collectieve woonvormen voor starters en ouderen. Een varieteit in grootte, koop/huur en prijssegment.

ambitie: Neringpassage Noord

Acties

Programma

- Behoud, kwalitatief versterken en concentreren van programma met retail en diensten in de dagelijkse sector in de boodschappenclusters. Supermarkten aangevuld met speciaalzaken (slager, bakker, slijter, chocolatier, visboer).
- Invulling, optimalisatie en waar mogelijk reductie van retailmeters, maar invulling (en waar nodig optimalisatie) van bestaande.
- Aanvullende diensten voor dagelijks gemak: schoenmaker, stomerij, kledingmaker.
- Naar de toekomst inspelen op behoeften veranderende populatie: andere marktsegmenten, duurzame concepten.
- Uitwaaieren van de warenmarkt op zaterdag door het Stadshart. Verbindt de Promesse, Waagpassage en Neringpassage met elkaar.

Vastgoed

- Waagpassage: aantrekkelijke gevel aan de zijkant van de straat doortrekken, de hoek om bij de Promesse en entrees versterken (en verminderen?)
- Herontwikkeling ABC-locatie als onderdeel van vernieuwing Stadshart Oost, in samenwerking met marktpartijen en volgens de Nota van Uitgangspunten.
- Plinten in Stadshart Oost vloeiend aanhaken op het publieksgerichte circuit. Bijzondere aandacht voor positionering van de entrees en de overige wanden van grote retailvolumes.

Openbare ruimte

Rondom alle boodschappenclusters:

- Aandacht voor sfeer en verlichting buiten winkelopeningstijden.
- Waagpassage aantrekkelijke entrees geven aan het publieksgerichte circuit. Waarbij de 'Waagpassage buiten' als aanloopstraat beter aan kan takken, wanneer dit gebied in relatie tot het nieuwe complex aan het Agorahof (De Trommel) dat herontwikkeld gaat worden.
- Neringpassage-Noord: als groene en levendige stadsboulevard tussen het Theaterkwartier en Stadshart Oost vorm geven (prioriteitsgebied in uitwerking natuurinclusieve openbare ruimte). Meer ruimte voor de markt, zodat deze minder dominant op het Agorahof wordt.
- Inrichten van aantrekkelijke stoepzones samen met ondernemers. De Neringpassage kan een voorbeeld voor andere winkelstraten worden.
- Groene herinrichting Neringweg: aanloopstraat voor het Stadshart.
- Parkeerbeleving, autobereikbaarheid garage en parkeercapaciteit (auto en fiets) bij supermarkten op peil houden.

Programma

Retail- en horecaconcepten gericht op snelle transactie in combinatie met all day horeca. Diversiteit in foodconcepten: diverse keukens, gezond en fastfood. Meegroeiend met nieuwe doelgroepen die van het station gebruik maken.

Geen retail in Stationsgebied West, wel in Stationsgebied Oost (Stadshartzijde)

DOEL: snelle boodschap of hap op doorreis (en in pauze)

DOELGROEP: Lelystedelingen en bezoekers, werknemers bedrijven.

PIEK: 's ochtends vroeg tot middernacht. Piek overdag.

Gebied

Stationsgebied (Oost en West) en Dukaatplein

Stationsgebied

Kenschets: stop & go

ENERGIE | GASTVRIJ | EFFICIËNTIE | SERVICE

.

Dynamische entree naar de stad en het Stadshart. Een gastvrije plek van aankomst en vertrek, die Lelystad met het land verbindt.

Het Stationsplein en Dukaatplein zijn een groene en aantrekkelijke loper het Stadshart in, waaraan ook het Stadhuis en de bibliotheek zijn gelegen.

Een plek waar iedereen komt en zich thuisvoelt: bezoekers, bewoners, reizigers.

Woonbuurt

Jong en modern woon-werkgebied. Altijd in beweging.

DOELGROEP: jongeren, studenten. 1-2 persoonshuishoudens.

WOONPROGRAMMA: appartementen en studio's, collectieve woonvormen zoals 'friendswoningen'.

Ambitie: Dukaatplein

groene en aantrekkelijke loper het Stadshart in

behoud van terrassen

zichtbare en aantrekkelijke entree Kroonpassage

fietsen stallen in het groen en handhaving

Acties

Programma

- Behoud horecaprogramma en terrassen met een focus op de dag en 'snelle concepten'
- Entree bibliotheek naar de begane grond (in voormalige horecapand) onderzoeken.
- Lange termijn upgrade van programma aanbod als visitekaartje van de stad (met komst van meer en nieuwe doelgroepen)
- Wonen op hoogte, voorzieningen of werken in de plint.
- Zoveel mogelijk mengen van functies. Voorkomen van monofunctionele deelgebieden die 's avonds uitsterven.

Vastgoed

- Aansluiten bij lopende ontwikkelingen Stationsgebied Oost en West
- Invullen leegstand.
- Entree Kroonpassage verbeteren.

Openbare ruimte

- Herinrichting openbare ruimte in aansluiting bij het ontwerp van het Stationsplein.
- Rigoreus vergroenen met behoud van terrassen (en waar mogelijk toevoegen van openbare spel en zitgelegenheid)
- Fietsparkeren weren op het plein (ontwerp en handhaving).
- Stationsgebied Oost en West met Stadshart verbinden onder het spoor door, zodat de doelgroepen van dit gebied gemakkelijk hun weg van en naar het Stadshart vinden.

Zilverpark

Kenschets: diensten, service en outdoor recreatie

SPORTIEF | ACTIEF | URBAN | PARKACHTIG

Dit groene waterparkgebied is de zuidelijke aankondiging en recreatieve verblijfsplek van het Stadshart. Het gebied verbindt de zorgcampus met het Stadshart met een groenblauwe loper en outdoor activiteiten.
Qua voorzieningen heeft dit gebied eigen trekkracht met een combinatie van diensten en recreatieve functies die mensen samenbrengt en verbindt en het outdoor verblijfskarakter aan Zilverpark versterken.

Programma

Diensten (makelaardij, gezondheid & welzijn) en in de openbare ruimte: herdenkingsplek, urban sports, recreatie. Horeca aanbod (voorlopig) niet uitbreiden. Deze plek leent zich ook goed voor een picknick.
DOEL: doelgericht of recreatief bezoek
DOELGROEP: bewoners, werknemers omgeving, specifieke klanten van diensten.
PIEK: overdag (middag)

Gebied

Zilverparkkade, Muntstraat

Woonbuurt

Hoogwaardig waterfrontwonen. Wonen met allure, ruimte en water. Ontwikkeling versterkt de entree aan de zuidkant van het stadshart.
DOELGROEP: stedelijke doelgroepen in het hoog en middensegment.
WOONPROGRAMMA: ruime appartementen en loftwoningen.

Ambitie

ruim baan voor openbaar verblijven

programma behouden, invullen Zilverparkkade en Muntstraat

herdenkingsplek inrichten

horeca voorlopig niet uitbreiden

verbinden groenblauwe loper

skatepark vernieuwen

optimaliseren looproute zorgcampus

Acties

Programma

- Naar een duidelijker programmaprofiel en daarmee aantrekkingskracht voor nieuwe huurders: zakelijke en medische dienstverlening, kwalitatieve afhaalhoreca (draagt bij aan openbaar verblijf kade en aantrekkelijk voor werkenden in de omgeving).
- Programma in de openbare ruimte is grootste trekkracht van dit gebied. Verlevendigen met voorzieningen om intensiever gebruik en verbinding uit te lokken: sport & spel, zitelementen en picknick gelegenheid, wandelpaden en 'waterpaden', artistieke elementen.
- Herdenkingsmonument, (urban) sports (vernieuwd skatepark), wandelgebied.

Vastgoed

- Verbeteren van de uitstraling van het vastgoed aan de Muntstraat en op lange termijn kans om hier de waterfrontontwikkeling af te maken, waarbij optopping onderzocht kan worden.
- Er zijn plannen voor een nieuw wooncomplex aan de middenweg, daarmee krijgt de westzijde van het parkgebied een impuls.
- De zorgcampus wordt ontwikkeld, waarmee ook de 'zuidwand' van het Zilverpark verbeterd wordt.

Openbare ruimte

- Bij de herinrichting van dit gebied maximaal verblijf en recreatie faciliteren voor diverse doelgroepen. Van jong tot oud. Bewoners, werkenden, ziekenhuisbezoekers, Stadshartbezoekers (in mindere mate, meer doelgericht).
- Toevoegen van verschillende soorten mogelijkheden om te zitten, ook binnen de herdenkingsplek en het skatepark: bankjes, op kades, picknickplekken.
- Aansluiten bij herinrichting en uitbreiding van het skatepark (ook voor niet-gebruikers een aantrekkelijke plek om naar te kijken) en een verbonden element in het Zilverpark.
- Aansluiten bij realisatie van de nieuwe herdenkingsplek. Een plek waar mensen in verschillende vormen kunnen herdenken en elkaar kunnen ontmoeten.
- Toevoegen van sport en spelelementen voor jong en oud, die uitnodigen tot gebruik en een reden zijn voor bezoek.

Programma

Wonen, (fiets)parkeren, dark kitchens & stores, diensten, kunstuitingen, wayfinding.

DOEL: aankomst in het Stadshart, verbinding van A naar B

DOELGROEP: alle Stadshart bezoekers en bewoners

PIEK: diverse momenten van de dag, afhankelijk van de plek

Gebied

Stadhuisstraat, Florijnstraat, Poststraat, De Waag, entrees Agorahof, entree(s) Neringpassage

aanloopstraten

Kenschets: groene gastvrije aanloopstraten

ENTREE | VERRASSEND | LEESBAAR | VEILIG

Vanaf de randen en de parkeerplekken rondom het Stadshart, brengen aantrekkelijke groene aanloopstraten je naar de verschillende deelgebieden in het Stadshart. Deze straten zijn verwelkomend, groen en soms ook verrassend en geven je een heldere oriëntatie van waar je naartoe kan.

Woonbuurt

Aanloop- en verbindingsstraten in diverse woonbuurten. Wonen zorgt voor activiteit, aantrekkelijkheid en ogen op straat.

- Groene verbindingen tussen het Stadhuisplein, winkelcircuit en het nieuwe stadspark.
- Woonstraten met een Delftse stoep als buffer en ontmoetingsplek voor bewoners.

DOELGROEP: alle Stadshartdoelgroepen (zie buurtprofielen)

WOONPROGRAMMA: appartementen en benedenwoningen. Divers (zie buurtprofielen).

Ambitie: Stadhuisstraat

gevarieerde inrichting die ook voor passanten aantrekkelijk is

stoepen nodigen uit tot gebruik en creëren een buffer voor bewoners

waterelement verbindt Stadhuisplein met Zilverpark

Acties - aanloopstraten

Programma

- Programma per aanloopstraat bekijken en het gebiedsprofiel laten versterken: veilige, groene en artistieke stegen; gastvrije groene woonstraten; groene aanloopstraat met terrassen.
- Bewegwijzering aanbrengen/aanpassen (expliciete wayfinding).
- Ongewenst gedrag tegengaan via inrichting en handhaving.

Vastgoed

- In overleg en samenwerking met eigenaren gevels verfraaien en elementen (verlichting, wayfinding, groen, kunst) aanbrengen.
- Met eigenaren van vastgoed spelregels of stimulatiemaatregelen uitwerken om de uitstraling van bewoonde plinten naar de openbare ruimte te verbeteren en zo de anonieme uitstraling tegengaan.

Openbare ruimte

- Terugkerende artistieke elementen in het Stadshart: verlichting, groen, murals en andersoortige kunst in aanloopstraten en stegen toepassen (inexpliciete wayfinding).
- In aanloopstraten waar gewoond en gewerkt wordt in plinten, binnen een overkoepelende strategie van een ontwerpleidraad, samen met bewoners en gebruikers vormgeven aan aantrekkelijke (Delftse) stoepzones.
- Handhaving om onveilig en ongewenst gedrag op bepaalde plekken tegen te gaan.

uitvoeringsagenda

stakeholders en rollen

Om de ambities voor het Stadshart te kunnen realiseren is structurele en professionele samenwerking van centrumpartijen noodzakelijk. We geven een overzicht van relevante stakeholders en de wijze waarop we de samenwerking willen organiseren.

Stakeholders

- **Gemeente Lelystad (GL)**: initiatiefnemer van het Actieplan. Binnen de gemeente zijn vele afdelingen betrokken zoals economie, stedenbouw, natuur/ duurzaamheid, Vastgoed, wonen, cultuur, sociaal domein (MAG), marketing & communicatie, projectleiders.
- **Ondernemersvereniging LelyStadsHart (LSH)**: de nieuwe ondernemersvereniging in het Stadshart (opgericht begin 2024)
- **Ondernemers**: retail, horeca, leisure, diensten gevestigd in het Stadshart.
- **Kopgroep Vastgoed (KgV)**: uit het midden van vastgoedpartijen gevormd als een kopgroep die gesprekspartner is voor ontwikkelingen in het Stadshart. Hebben nog geen forme(e)l(e) mandaat en agenda.
- **Vastgoedpartijen**: als diverse groep betrokken bij de ontwikkeling van het Actieplan. Het vastgoed in het Stadshart is in handen van diverse vastgoedeigenaren.
- **Culturele en maatschappelijke partners**: Agora Theater, de Kubus, de Bibliotheek, Poppodium Corneel.
- **Bewoners Stadshart**: huidige en toekomstige bewoners (gewenste doelgroepen)
- **Lelystedelingen**: alle inwoners uit Lelystad, voor wie het Stadshart het hart van de stad is.
- **Organisaties & bedrijven in Lelystad**: die gebaat zijn bij een Stadshart dat het visitekaartje is voor de stad.

PARTNERS AAN HET WOORD

Het is een uitdagende tijd voor ondernemers, dat zal niemand zijn ontgaan. In Lelystad voelen en zien we dat al een tijd in het Stadshart. We moeten van van ons Stadshart een fijnere en bruisende plek maken waar de Lelystedelingen graag komen. Dat kunnen we alleen als we samen dingen aanpakken en organiseren.

Als nieuwe ondernemersvereniging LelyStadsHart willen we hier de schouders onder zetten. Het is fijn dat we samen met vastgoedpartijen en met de gemeente aan tafel zitten en we herkennen ons in de ambities die in het plan verbeeld zijn. We werken graag mee aan de uitvoering en doen ons best om daar zoveel mogelijk ondernemers bij aan te laten sluiten. Met aantrekkelijke evenementen, terrassen, meer groen en nieuwe ondernemers kunnen we ons eigen centrum laten bloeien!

Barry, Irene, Claire, Ahmed en Tom - Ondernemersvereniging LelyStadsHart

samenwerking

Samenwerken in de Gouden Cirkel

In veel steden wordt samengewerkt in de 'gouden driehoek' van gemeente, verenigde vastgoedpartijen en ondernemers. Met de verbreding van centrumfuncties, vindt ook een uitbreiding in de samenwerking plaats, de zogenaamde 'gouden cirkel' met bijvoorbeeld culturele en maatschappelijke partners, bewonersorganisaties, onderwijsinstellingen en marketingpartners. Er bestaan verschillende modellen om een 'centrumorganisatie' vorm te geven, wisselend naar 'organisatiegraad':

- **Laag: platform of regulier overleg**

Structureel overleg over wat er speelt in het centrum. Met een nadruk op eigen taken en verantwoordelijkheden (voorbeelden: Hellevoetsluis, Bussum)

- **Midden: gezamenlijke rechtsvorm veelal stichting**

Veelal een stichtingstructuur (zonder winstoogmerk). Spelregels en activiteiten liggen vast in een overeenkomst Al dan niet met een uitvoeringsorganisatie (voorbeelden: Den Haag, Assen, Haarlem, Tilburg, Ede).

- **Hoog: centrumgebied als bedrijf**

Organisatie met winstoogmerk (b.v. of coöperatie). Delegeren van taken en verantwoordelijkheden. Een integraal en onafhankelijk uitvoeringsorgaan met eigen inkomsten en bevoegdheden (voorbeelden: Roosendaal en Dordrecht maken deze beweging).

Financieringsvormen

Naast het samenwerkingsmodel, zijn er ook verschillende financieringsvormen om financiering te organiseren voor de uitvoering van collectieve activiteiten:

- **BIZ**: de bedrijveninvesteringszone. Een fonds waarbij ondernemers en/of vastgoedeigenaren van niet-woningen binnen een afgebakend gebied allemaal een financiele bijdrage doen in de vorm van een gemeentelijke heffing. De gemeente int en keert deze uit in de vorm van een subsidie aan de centrumorganisatie om gezamenlijke activiteiten mee uit te voeren.
- **Reclamebelasting**: ondernemers uit een afgebakend gebied betalen een gemeentelijke belasting voor de reclame die zichtbaar is vanaf de openbare weg. Deze opbrengst wordt uitgekeerd aan de centrumorganisatie om gezamenlijke activiteiten mee uit te voeren.

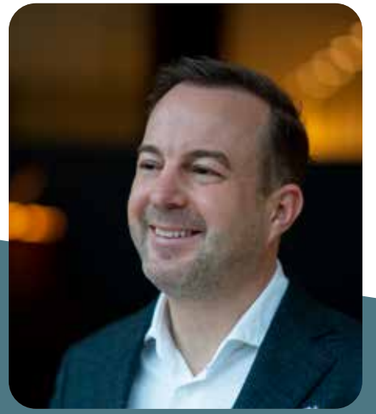

PARTNERS AAN HET WOORD

Ik ben geboren en getogen Lelystedeling en draag het Stadshart een warm hart toe. Ik zet me met vastgoedontwikkelingen graag in voor de stad en ben betrokken bij diverse ontwikkelingen om ruimte te bieden aan nieuwe functies en de stad fraaier, groener en aangenamer te maken.

We moeten het samen doen, daarom hebben we als vastgoedpartijen ook de krachten gebundeld om een stevige gesprekspartner te zijn en samen met de gemeente en ondernemers uitvoering te geven aan het Actieplan. We hebben nog vele stappen te zetten, maar ik ben blij met de ambitie die er nu ligt.

Wouter Gorter - vastgoedontwikkelaar

- **OZB-fonds:** een centrumfonds waarbij de gemeente een opslag op de onroerendzaakbelasting (OZB) int bij de ondernemers en/of vastgoedeigenaren van niet-woningen binnen de gemeentegrenzen. Deze opbrengst wordt uitgekeerd aan de centrumorganisatie. De ondernemers en/of vastgoedeigenaren kunnen de belasting vrij besteden aan gezamenlijke doelen.

Een passende centrumorganisatie opbouwen

In Lelystad willen we met stakeholders aan een passende centrumorganisatie werken. De wijze waarop dat vorm kan krijgen zal nog vele gesprekken vragen die niet alleen binnen de 'gouden cirkel' maar ook binnen de eigen geledingen van bijvoorbeeld de groep vastgoedeigenaren en ondernemers besproken en georganiseerd moet worden. Een aantrekkelijk toekomstperspectief en de organisatie van projecten helpen de verschillende stakeholders om de urgentie en meerwaarde van samenwerking inzichtelijk te maken. Voor succesvolle samenwerking aan het actieplan is begrip van de verschillende perspectieven en belangen en de inzet van elkaars expertise belangrijk. Met partijen willen we in gesprek welke ondersteuning gewenst is om collectieve samenwerking vorm te gaan geven. We onderzoeken hierbij ook de mogelijkheden voor (provinciale) subsidies.

Projectorganisatie

De realisatie van de projecten van dit Actieplan vraagt om een projectgerichte organisatie. De verschillende deelprojecten die hierna zijn uitgewerkt hebben elk een eigen scope, planning, stakeholdercombinatie, budget. Op de volgende pagina is de projectorganisatie uiteengezet.

PARTNERS AAN HET WOORD

Als directeur van het AGORA theater ervaar ik het Stadshart van Lelystad nu nog niet als het bruisende hart van onze stad. Gelukkig is dat aan het veranderen. Idealiter wordt het dé plek waar cultuur, ontspanning, wonen, winkelen en vooral ontmoeting samenkomen. Het Stadshart belangrijk voor ons theater. Het biedt een dynamische omgeving die de voorstellingen en evenementen voor onze bezoekers kan verrijken en versterken.

In de komende jaren wil ik de prettige samenwerking tussen AGORA en het team van het Actieplan van het Stadshart voortzetten. Mijn wens is dat we gezamenlijk de levendigheid van het Stadshart verder vergroten. Samen optrekken is cruciaal voor het succes van dit actieplan. AGORA wil graag input leveren en actief deelnemen aan initiatieven die bijdragen aan een levendiger Stadshart. Ik ben ervan overtuigd dat we door gezamenlijke initiatieven van alle belanghebbenden te combineren, niet alleen de levendigheid van het Stadshart kunnen vergroten, maar ook een sterker gevoel van gemeenschap en culturele betrokkenheid zullen creëren. Met als misschien wel belangrijkste resultaat: het Stadshart een bron van trots maken voor alle inwoners van Lelystad. AGORA is er klaar voor om haar bijdrage te leveren aan deze mooie ontwikkeling van het Stadshart!

Richard Wijnveldt - AGORA theater

actieplan uitvoeringsagenda

Een **programmaregisseur** overziet het geheel, bewaakt de voortgang, zorgt voor integrale afstemming in de uitvoering en bereidt besluitvorming voor. Ook zorgt hij voor verbinding en borging van het Stadshart binnen overkoepelende programma's, zoals de Centrumzone en Lelystad Next Level.
Hij werkt nauw samen met de **accountmanager**, die als eerste aanspreekpunt voor externe samenwerkingspartners fungeert. Dit bevordert de samenwerking in de gouden cirkel die nodig is voor succesvolle realisatie.

De uitvoering van deelprojecten is bij verschillende trekkers belegd, passend binnen de huidige gemeentelijke organisatie. In **werkgroepen** vindt clustering van de projecten binnen de actielijnen van de strategie. Iedere werkgroep heeft een trekker. De programmregisseur brengt alle trekkers bij elkaar voor integrale afstemming in een **projectgroep**.
Voor de uitvoering van de projecten kan opdrachtgericht externe ondersteuning worden ingeschakeld, zoals een landschapsarchitect, kunstenaar, marketeer.

Het uitwerken van een **onderscheidend verhaal en positionering** voedt en ondersteunt alle projecten. Een werkgroep boekt voortgang in samenwerking met de verschillende stakeholders. Ook ondersteunt deze werkgroep in de interne en externe **communicatie** over de voortgang van het project en ondersteunt bij het organiseren van **participatie** bijeenkomsten.

In een **redactieraad** zijn de belangrijkste Stadshart 'bloedgroepen' vertegenwoordigd. Zij zijn voor de uitvoeringsorganisatie een klankbord-, advies- en samenwerkingsorgaan. Door expertise en netwerk beschikbaar te stellen, te adviseren en toe te zien op de integrale ambities van het Actieplan. De redactieraad bestaat uit een vaste kern van keyplayers van het Stadshart en een tweede ring van stadspartners die afhankelijk van onderwerpen uitgenodigd worden.

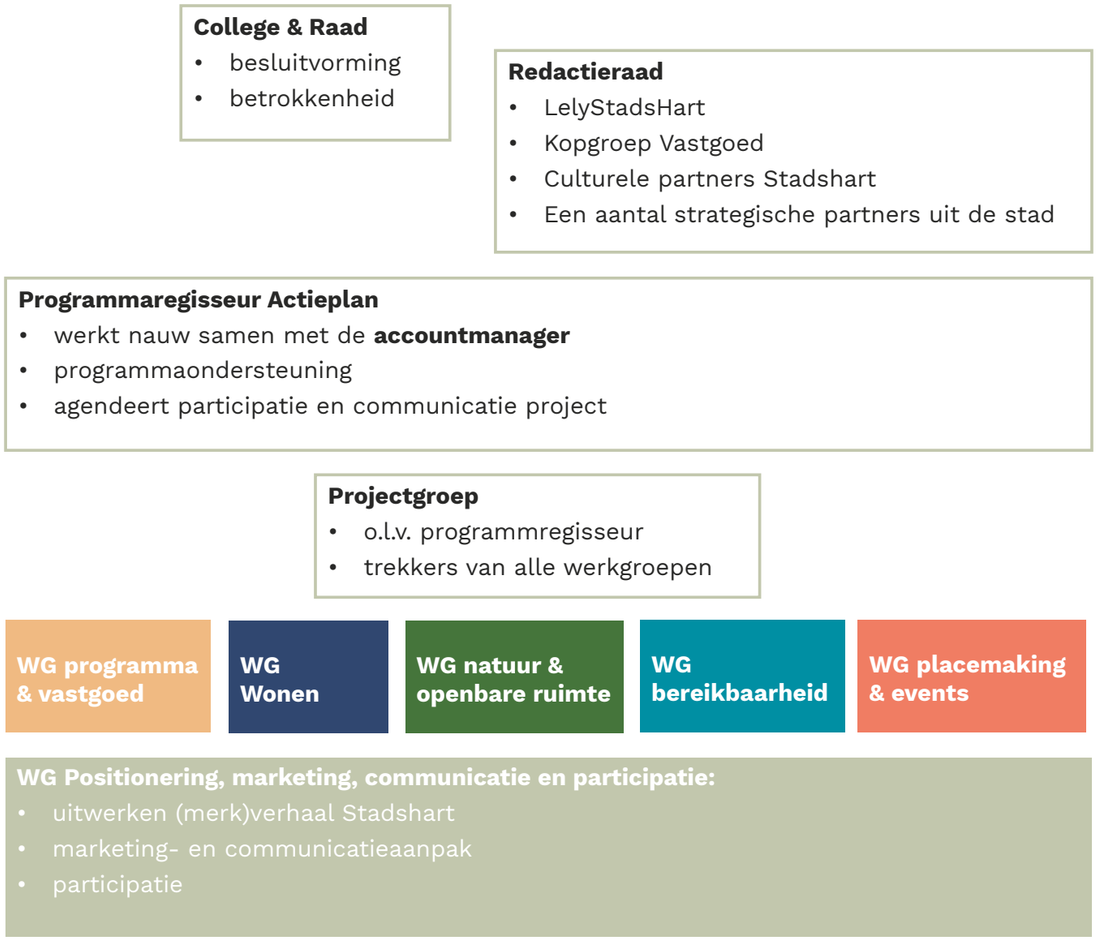

14 projecten

Om het Actieplan naar uitvoering te vertalen zijn de projecten van het projectenprogramma geclusterd onder de actielijnen van het Actieplan:

Positionering, storytelling, communicatie

1. Positionering uitwerken en via storytelling uitdragen

Breed en attractief programma

2. Acquisitie en matchmaking
3. Ondersteunen en versterken bestaand aanbod
4. Versterken en herpositioneren warenmarkt

Aangename stedelijke woonmilieus

5. Sturen op woonkwaliteit
6. Een nieuw toekomstbestendig woonprogramma
7. Verdichtingskansen: transformeren, optoppen, inbreiden & sloop-nieuwbouw

Levendige en natuurinclusieve openbare ruimte

8. Opstellen leidraad ontwerppincipes en -oplossingen toekomstbestendig Stadshart
9. Uitvoeren integrale (deel)gebiedsprojecten
10. Realiseren laaghangend fruit

Verbonden & bereikbaar

11. Verbeteren routes en wayfinding naar, door en om het stadshart
12. Realiseren aanvullende fietsparkeervoorzieningen
13. Optimaliseren autoparkeren: op peil, verlaagde drempel, met kwaliteit en toekomstbestendig

Proeftuin voor nieuw initiatief

14. Placemaking: het Stadshart als proeftuin

De projecten zijn in de opvolgende pagina's uitgewerkt, naar concrete stappen en acties, de betrokken stakeholders en hun rollen en fasering van de acties:

- Korte termijn (KT): 2024-2025. Vangt aan na vaststelling van het Actieplan.
- Middellange termijn (MT): 2026-2027.
- Lange termijn (LT): 2027-2030

PARTNERS AAN HET WOORD

Toen de gemeente jaren geleden de bioscoop graag in het Stadshart wilde hebben, vestigden wij ons na Harderwijk ook in Lelystad. De bioscoop met restaurant en speelparadijs zit er nu twee jaar en wij zijn erg tevreden. Jong en oud weten ons goed te vinden. Het Agorahof is aangepakt en is een mooi verzorgd plein met veel groen.

Nu er een Actieplan ligt voor het Stadshart kunnen wij dit alleen maar toejuichen. Dat kan alleen maar leiden tot nog meer levendigheid en gezelligheid waar de inwoners van Lelystad graag komen om te shoppen en te ontspannen. Onze wens voor de komende 5 jaar is dan ook de goede samenwerking met ondernemers en gemeente door te zetten, want dat verdient het Stadshart!

Johan Kok - Kok Experience Lelystad

positionering & storytelling

1. Positionering uitwerken en via marketing en communicatie uitdragen

We werken een onderscheidend merkverhaal voor het Stadshart uit dat verder richting geeft aan alle uitvoeringsprojecten voor het Stadshart. Een verhaal dat onderscheidend en Lelystads is. Dat voortbouwt op 'Het Verhaal van Lelystad' en het recent ontwikkelde (en nog vast te stellen) merkkompas. Omdat deze twee ook 'hoog over' en abstract zijn, willen we concreet maken hoe dit doorvertaald wordt naar het Stadshart. We pakken de kans aan om samen met Lelystedelingen en samenwerkingspartners een eigen verhaal te ontwikkelen en samen uit te dragen. Dit verhaal brengen we tot leven in programma en beleving: de inrichting van de openbare ruimte, in de versterking van het horeca-retail-leisure-cultuurprogramma, met artistieke ingrepen en via het programmeren van evenementen. Maar ook via marketing en communicatie: storytelling, campagnes, publiciteit en communicatie. Zo bouwen we samen aan een onderscheidend en aantrekkelijk Stadshart en buigen we de reputatie positief om.

hoe?	**wie trekt?**	**KT**	**MT**	**LT**
• Uitwerken van een merkverhaal voor het Stadshart, samen met stakeholders, dat een leidraad kan zijn voor een veelheid aan activiteiten: van inrichting van de openbare ruimte, events en kunst, tot aan nieuwsoortig programma: - merkverhaal - leidraad voor de doorvertaling naar placemaking en events, openbare ruimte, programma, etcetera (zie alle projecten)	• GL	X		
• Ontwikkelen marketing & communicatieplan voor het Stadshart, te gebruiken door diverse stakeholders, met een heldere rolverdeling: communicatieboodschappen, campagnes, verhalen(vertellers), online en offline middelen, publiciteit	• GL, LSH	X		
• Ontwikkelen communicatiemiddelen Stadshart (wayfinding en citydressing)	• LSH		X	
• Onderzoeken kansen en middelen voor het continu betrekken van ondernemers en eigenaren (bv. Chainels)	• LSH			

TREKKER	Gemeente Lelystad (marketing)
BETROKKEN	LSH, creatieve en culturele partners, ondernemers, vastgoedeigenaren, gemeente Lelystad (o.a. cultuur, economie, maatschappelijke agenda, natuur)

breed en attractief programma

2. Acquisitie & matchmaking

Een verbreding van het programma realiseren, om de transitie naar een geliefd en levendig hart van de stad te maken. Waarbij we inzetten op een diverser en eigentijdser aanbod, een nieuwe balans van ketens en lokaal ondernemerschap, nieuwsoortig programma zoals makersplekken, cultuur en leisure en werkfuncties. Aanbod voor jongeren heeft hierbij onze aandacht. Het merkverhaal dat we voor het Stadshart ontwikkelen zal ook in dit brede en attractieve programma doorklinken.
We gaan actief op zoek naar nieuw programma en maken initiatieven die zich aandienen (nieuwe ondernemers, pop-up initiatieven, verplaatsende ondernemers) mogelijk. We sturen hierbij aan de hand van de gebiedsprofielen, zodat er synergie ontstaat tussen ondernemers, plekken en woonbuurten. Dit vraagt om actieve inzet van de gemeente, ondernemers en vastgoedeigenaren en om nieuwe instrumenten om te stimuleren en faciliteren.

hoe?	**wie trekt?**	**KT**	**MT**	**LT**
• Uitwerken aanpak voor acquisitie: - aanpak, wie doet wat (acquisitieteam: gemeente en vastgoed), fasering en prioritering acquisitiewerkzaamheden - gezamenlijk concretiseren gebiedsprofielen en inventarisatie passende concepten, benodigde conceptaanpassingen, te maken keuzes en inspanningen - uitwerking en afweging modellen en financiering voor stimuleringsconcepten (starterswinkel, makershuis, swan market).	• acquisitieteam	X		
• Vormgeven wervend document (bidbook of brochure) in samenwerking met stakeholders	• vormgever	X		
• Betrekken makelaars & vastgoedeigenaren voor matchmaking, aanpassing of ontwikkeling vastgoed	• aquisitieteam		X	X

TREKKER	acquisitieteam bestaande uit gemeente en vastgoedpartijen
BETROKKEN	gemeente (economie, vastgoed, cultuur), vastgoedeigenaren, LSH, ondernemers, makelaars

3. Ondersteunen en versterken bestaand aanbod

De kracht voor transitie komt in Lelystad ook van binnenuit. We willen vernieuwing en ontwikkeling stimuleren en doen dit door ruimte te bieden voor innovatie, experimenten, jong ondernemerschap en creativiteit. Ondernemen in deze tijd is uitdagend en vraagt om flexilbiliteit. Ondernemers kunnen elkaar helpen of soms wat hulp van buitenaf gebruiken. We onderzoeken samen met de ondernemersvereniging welke behoeften er zijn en gaan met ondernemers in gesprek over wensen en ambities. Zit je op de juiste plek? Wil je je concept aanpassen maar weet je niet hoe? Welke kansen bieden de gebiedsprofielen voor jouw onderneming of wie wil je graag als buurman? Dit is belangrijke input voor het acquisitie- en matchmakingteam. Het geeft inzicht in de steun (collega-)ondernemers nodig hebben om succesvol te ondernemen in het Stadshart.

hoe?	**wie trekt?**	**KT**	**MT**	**LT**
• inventariseren behoeften ondernemers, bijvoorbeeld via een enquete	• LSH, GL (acc.man)	X		
• inspiratiesessies, advisering, coaching toekomstgericht ondernemen: conceptaanpassingen, opvolging, businessmodellen	• GL (acc.man)	X	X	X
• stimuleren verplaatsingen ondernemers binnen Stadshart (en vanuit omliggende gebieden?)	• acquisitieteam	X	X	X

TREKKER	gemeente (accountmanager), LSH
BETROKKEN	ondernemers, acquisitieteam

4. Versterken en herpositioneren warenmarkt

Om ruim baan te kunnen geven aan terrassen en aangenaam verblijf op het Agorahof, willen we met de markt onderzoeken hoe we een optimale opstelling kunnen realiseren. Door deze bijvoorbeeld meer uit te waaieren in het Stadshart en minder dominant op het plein te maken. Daarmee kan ook meer loop naar andere deelgebieden van het Stadshart worden gerealiseerd.

hoe?	**wie trekt?**	**KT**	**MT**	**LT**
• ruimtelijke uitwerking van herindeling warenmarkt en in beeld brengen van consequenties	• GL	X		
• afstemming met marktmeester, marktlieden en afspraken herzien	• marktmeester,		X	
• afstemming met ondernemers Stadshart	marktlieden		X	

TREKKER	gemeente (Accountmanager EZ)
BETROKKEN	Marktmeester, marktlieden, LSH, ondernemers

aangename stedelijke woonmilieus

5. Sturen op woonkwaliteit

Het Stadshart heeft de potentie om dé gemengde en hoogstedelijke woonlocatie van Lelystad te worden. We maken buurten met eigen gebiedsprofielen en doelgroepen. Tot 2030 landen ruim 3.500 woningen in en rondom het Stadshart. Deze ontwikkeling vraagt om voldoende sturing op woonkwaliteit, door de juiste voorwaarden te kunnen stellen rondom betaalbaarheid, inclusiviteit, identiteit en ruimtelijke kwaliteit en samenhang.

hoe?	wie trekt?	KT	MT	LT
• Een hoogbouwvisie opstellen waarin beleidsmatig wordt aangegeven waar en onder welke voorwaarden hoogbouw is toegestaan om te variëren in hoogte en dichtheid en te differentiëren in woningaanbod in het Stadshart.	• GL (Team RSO)	X		
• Een beeldkwaliteitsplan opstellen rondom kernwaarden groen, water en ruimte. Doorvertalen van woonprofielen naar eisen in kwaliteit, sfeer, woonruimte en conceptuele oplossingen.	• GL (SB/RSO)	X		
• Verkennen van beleidsmatige sturingsmogelijkheden in gebiedsontwikkeling, zoals: - Een publiek-privaat Stadshartfonds voor samenwerking met ontwikkelaars. - Kansen voor wooncoöperaties en coöperatieve woonfondsen om inclusief, betaalbaar en gemeenschapsgericht wonen mogelijk te maken in het Stadshart - Prestatie- en subsidieafspraken (o.a. WBI) om woningbouwdoelstellingen te behalen. - Een doelgroepenverordening om in deelgebieden en projecten sterker te sturen op gewenste doelgroepen. - Actief grondbeleid, zoals toepassing profijtbeginsel of doorberekening grondwaarde. - Een woonconvenant met marktpartijen, bijv. over grondprijzen en parkeernormen	• GL (Wonen)	X	X	X
• Afstemming met beleid en sleutelprojecten over status en toepassing van regie instrumenten.	• GL (Wonen)	X	X	X

TREKKER	Gemeente (stedenbouw en wonen)
BETROKKEN	Gemeente (sleutelprojecten)

6. Een nieuw toekomstbestendig woonprogramma

In het Stadshart streven we naar een grote diversiteit in gebruik en gebruikers. Dit maakt dat wonen in het Stadshart voor iedereen bereikbaar moet zijn. Lelystad stuurt nu al op de woningbouwprogrammering vanuit de woonvisie en woondeal (33% vrij/16% betaalbare koop (<355.000) + middenhuur/20% betaalbare koop (<270.000) + middenhuur/30% sociale huur). Daarnaast is het uitgangspunt bij gestapelde bouw dat woningen voor alle doelgroepen geschikt zijn. Deze programmering blijft de rode draad in woningbouwprojecten en biedt sturing op het grootste deel van de nieuwe woningen in het Stadshart. Voor meer diversiteit in het woonpprogramma en aansluiting op de gebiedsprofielen is aanvullend behoefte om meer ruimte te bieden aan nieuwe woonconcepten.

hoe?	**wie trekt?**	**KT**	**MT**	**LT**
• Onderzoek naar concrete woonbehoefte van gewenste doelgroepen uit de gebiedsprofielen (o.a. typologie, woningvereisten, woonvorm en prijsklasse) en mogelijkheden om te sturen op woningbouw en stimulerende (financierings)maatregelen voor deze groepen.	• GL (wonen)	X		
• Uitgangspunten en beleid uitwerken om nieuwe woonvormen zoals CPO, Woonzorg en collectieve woonvormen mogelijk en haalbaar te maken in het Stadshart.	• GL (wonen)	X		
• Afstemming met projecten en marktpartijen over toepassing nieuwe collectieve woonvormen in nieuwe en lopende planvorming. Welke (gemeentelijke) ondersteuning is nodig om dit in de praktijk te brengen?	• GL (wonen en stedenbouw)	X	X	
• Gebiedsprofielen vertalen naar branding voor de woonmilieus in het Stadshart. In gesprek met makelaars en ontwikkelaars om vernieuwende projecten goed in de markt te zetten.	• GL (wonen)		X	X
• In gesprek met de grote ontwikkelprojecten zoals Stadshart Oost en Stationsgebied over programmatische invulling van de plint, passend bij de gebiedsprofielen en doelgroepenfocus.	• GL (wonen en EZ)	X	X	X

TREKKER	Gemeente (wonen)
BETROKKEN	Gemeente (gebiedsontwikkeling, projecten, stedenbouw, EZ)

actieplan uitvoeringsagenda

7. Verdichtingskansen: transformeren, optoppen, inbreiden en sloop-nieuwbouw

De woningbouwopgave in het Stadshart wordt op dit moment vooral met nieuwbouw gerealiseerd. Door inbreiding en sloop-nieuwbouw worden tot 2030 ruim 3.500 woningen in en rondom het Stadshart toegevoegd. Vanuit het Actieplan Stadshart is er behoefte om niet alleen nieuwe gebouwen toe te voegen, maar ook om bestaande gebouwen, plekken, straten en stedenbouwkundige structuren te verfraaien en te versterken door woningen toe te voegen. Eerste verkenningen laten zien dat er potentieel ruim 1.000 woningen toegevoegd kunnen worden aan bestaande bebouwing in de kern van het Stadshart.

hoe?	wie?	KT	MT	LT
• Verdichtingsstudie uitvoeren naar inbreidingsmogelijkheden in het Stadshart, met specifiek aandacht voor: - optoppen parkeergarages, bijv. i.c.m. herontwikkeling vastgoed. Mogelijk locaties: De Waag, Neringweg, Zilverpark garage. - kansen onderzoeken voor optoppen winkel- en woonvastgoed ter versterking van buurtprofielen. Mogelijke locaties: Stadhuisplein en De Wissel. - verkenning herontwikkeling postkantoor en Poststraat voor verbinding met de Oostflank en een impuls voor het Stadhuisplein - verkenning herstel stedenbouwkundige structuur op plekken waar 'gaten' zijn ontstaan - verkenning naar betere verbindingsmogelijkheden en 'gezicht' op huidige noordwest- en zuidoost entrees.	• GL (SB)	X		
• Doelgroepenstrategie bij kleinschalige verdichting (<50 woningen) waar de verdeling vanuit de woningbouwprogrammering niet geldt.	• GL (wonen)	X	X	
• Kwaliteitseisen opstellen voor verdichting, met specifieke aandacht voor transformatie van retailvastgoed naar wonen.	• GL (SB)	X	X	
• Transformatie-projectteam opzetten die de groeiende hoeveelheid aanvragen snel en in samenhang kan beoordelen, met een duidelijk aanspreekpunt voor initiatiefnemers.	• GL (Wonen, SB, EZ)	X	X	

TREKKER	Gemeente (Stedenbouw - SB)
BETROKKEN	Gemeente (wonen, RSO, EZ)

levendige en natuurinclusieve openbare ruimte

8. Opstellen leidraad ontwerppincipes en -oplossingen toekomstbestendig Stadshart

De transitie van het Stadshart wordt aangejaagd door rigoreuze vergroening en verblauwing, passend bij de kernkwaliteiten van Lelystad. We sluiten aan bij de gemeentelijke ambitie van de Strategie Agenda Natuur om het Stadshart natuurinclusief te maken en versterken die ambitie met de opgave voor een aantrekkelijk en levendig Stadshart, waarin grote en kleine pleinen (steppingstones) een belangrijke rol vervullen. Met een ontwerpleidraad vertalen we de ambities naar concrete oplossingsrichtingen op het niveau van het gehele Stadshart, om deze vervolgens gebiedsgericht te kunnen realiseren.

hoe?	wie trekt?	KT	MT	LT
• Ontwikkelen ontwerpleidraad openbare ruimte Stadshart gericht met de onderdelen: - groen en blauw via het Stadshart aantakken op de stedelijke groen- en waterstructuur - ontwerpprincipes om het Stadshart natuurinclusiever en toekomstbestendig te maken én een impuls te geven aan het verblijfsklimaat - ontwerpoplossingen en -principes voor verschillende typen openbare ruimte en brede bebouwing (openbare ruimte, gevels, daken, parkeerterreinen- en gebouwen) - ontwerpprincipes voor steppingstones met groen, water, kunst, licht, zitplekken - schetsontwerpen voor prioriteitsgebieden Neringpassage (van Agorahof tot Wissel), en Stadhuisplein - integreren oplossingen voor fietsparkeren, in overleg met verkeer (zie project 10) - fasering van de uitvoering met integrale deelprojecten. Quick wins meenemen naar snelle realisatie laaghangend fruit (project 9)	• GL (projectleider leidraad)	X		
• Mogelijkheden van daken en gevels met vastgoedeigenaren inventariseren en integreren in de leidraad	• GL (accountman.)			
• Participatie van Stadshart stakeholders bij totstandkoming ontwerpleidraad	• GL (regisseur)	X		
• Organiseren van de financiering voor de uitvoering	• GL (projectleider)	X	X	

TREKKER	Gemeente (Natuur, projectleider leidraad)
BETROKKEN	Gemeente (SB, economie, verkeer), extern bureau, kopgroep vastgoed, LSH, ondernemers, vastgoedeigenaren, bewoners

9. Gebiedsgerichte realisatie deelprojecten natuurinclusief stadshart

Gefaseerde uitvoering van de gebiedsgerichte projecten die uit de ontwerpleidraad (project 8) naar voren komen. Vergroening en inrichtingselementen in de openbare ruimte zijn belangrijke aanjagers voor de transitie van het Stadshart. Dit zijn de projecten die de samenwerking en betrokkenheid stimuleren. In de fasering van de uitvoering zorgen we dat al op korte termijn maatregelen in de openbare ruimte laten zien als startsein voor realisatie van het Actieplan.

hoe?	**wie trekt?**	**KT**	**MT**	**LT**
• Gebiedsgericht en gefaseerd vormgeven van deelprojecten, binnen de kaders van de ontwerpleidraad (project 8) en de bredere (ook programmatische) richtlijnen vanuit de gebiedsagenda, met prio op: Neringpassage (Noord), Stadhuisplein, Stadhuisstraat, Dukaatplein, steppingstones.	• GL (projectleider)		X	X
• Gebiedsgerichte participatie en samenwerking aan deze deelprojecten met stakeholders.	• GL (acc.man)	X	X	X

TREKKER	Gemeente (nader te bepalen projectleiders)
BETROKKEN	Gemeente (SB, groen), ondernemers, vastgoedeigenaren, bewoners (wiens deelgebied het betreft)

10. Realiseren laaghangend fruit

Op korte termijn uitvoeren van no regret maatregelen uit de ontwerpleidraad, zogenaamd laaghangend fruit. Belangrijke zichtbare elementen uit de realisatie van het Actieplan én uitvoeringsprojecten die bijdragen aan betrokkenheid van en integrale samenwerking met vastgoedeigenaren, ondernemers, bewoners en andere partners in het Stadshart.

hoe?	**wie trekt?**	**KT**	**MT**	**LT**
• Laaghangend fruit realiseren: snel te realiseren (no regret) maatregelen uit de ontwerpleidraad. Denk aan gevel(klim)groen en artistieke elementen (zie ook placemaking), onder andere tegen de voormalige fietsbruggen, onder passages, aan blinde gevels (achterkanten)	• GL + partners	X	X	
• Flexibele inrichting van het Stadhuisplein, passend bij nieuwe placemakinginitiatieven (zie project 11). Denk aan pop up elementen in de vorm van groen, zitten, sport en spelelementen.	• GL + partners	X	X	

TREKKER	Gemeente (nader te bepalen projectleiders)
BETROKKEN	Gemeente (SB, groen), ondernemers, vastgoedeigenaren, bewoners (wiens deelgebied het betreft)

verbonden Stadshart

11. Verbeteren routes en wayfinding naar, door en om het stadshart

Een kloppend hart van de stad is goed bereikbaar. Lelystad onderscheidt zich met goede autobereikbaarheid en ruime parkeergelegenheid, goed gepositioneerd rondom het Stadshart. Met een groeiende groep Stadshartbewoners en toenemende aantrekkingskracht voor Lelystedelingen is het belangrijk de bereikbaarheid op peil te houden en het Stadshart logisch en leuk te verbinden met fiets- en voetgangersnetwerken. Gezonde en duurzame vervoersvormen worden daarbij gestimuleerd.

hoe?	wie trekt?	KT	MT	LT
• Afstemming met lopende bereikbaarheidsmaatregelen over verdere verbetering van de bereikbaarheid van het Stadshart.	• Verkeer	X		
• Onderzoeken mogelijkheden en realisatie voor stroomlijnen bestemmingsverkeer	• Verkeer	X		
• Op termijn als onderdeel van transformatie/upgrade wooncomplexen, parkeren uit binnenhoven weren	• Verkeer, Wonen		X	
• Wayfinding onderzoek en een concreet plan ontwikkelen om wayfinding naar en door het Stadshart te verbeteren, met de nadruk op de fiets en voetganger.	• Verkeer, SB		X	X
• Verhogen van aantrekkelijkheid looproutes vanaf parkeergarages en fietsparkeervoorzieningen	• Verkeer, SB	X	X	X

TREKKER	Gemeente (verkeer)
BETROKKEN	Gemeente (wonen en stedenbouw)

12. Realiseren aanvullende fietsparkeervoorzieningen

hoe?	wie?	KT	MT	LT
• Inventarisatie van wensen aanvullende fietsparkeervoorzieningen	• Verkeer	X		
• Input van inventarisatie meegeven in uitgangspunten gebiedsontwikkelingen Stadshart (o.a. Trommel)	• Verkeer	X	X	X
• Input van inventarisatie van fietsparkeervoorzieningen in de openbare ruimte meegeven aan uitvoerders van leidraad natuurinclusieve openbare ruimte	• Verkeer	X		
• Handhaving op ongewenst fietsparkeren	• Handhaving	X	X	

TREKKER	Gemeente (verkeer)
BETROKKEN	Gemeente (handhaving, projectleiders)

13. Optimaliseren autoparkeren: op peil, verlaagde drempel, met kwaliteit en toekomstbestendig

hoe?	wie trekt?	KT	MT	LT
• Monitoring parkeercapaciteit	• Verkeer	X		
• Onderzoek mogelijkheden en effecten voor (tijdelijk) aanpassen parkeerregime en zo drempel verlagen	• Verkeer	x		
• Besluitvorming parkeerregime	• Gemeente (wie?)		x	
• In gesprek met woningbouwprojecten over passende bereikbaarheidsmaatregelen en stapsgewijs verlagen van parkeernormen.	• Verkeer, Wonen	x		
• Verbeteren beleving parkeergarages door licht, groen en verfraaiing entrees	• Verkeer, SB	x		

TREKKER	Gemeente (verkeer)
BETROKKEN	Gemeente (wonen, stedenbouw)

proeftuin voor nieuw initiatief

14. Placemaking: het Stadshart als proeftuin

Placemaking is een krachtig instrument om een nieuw verhaal voor het Stadshart samen met een veelheid aan partijen te ontwikkelen, de plek opnieuw op de kaart te zetten en aantrekkingskracht uit te oefenen. Hiermee wordt aan het imago van het Stadshart gewerkt om de liefde van de Lelystedeling terug te winnen. Met een impactvolle, (co)creatieve aanpak gaan we dit realiseren. Het Stadhuisplein speelt hier een belangrijke rol in, gezien de uitdaging om zichzelf heruit te vinden. Maar we beperken ons niet hiertoe. Juist een diversiteit aan plekken, activiteiten en te betrekken doelgroepen gaat het spannend en energiek maken.

hoe?	wie?	KT	MT	LT
• In cocreatie met het verhaal voor het Stadshart (zie project 1) een plan van aanpak voor de Placemaking ontwikkelen bestaande uit: - een visie op placemaking vanuit verhaal en identiteit - een voorstel voor initiatieven met inventaris van bestaande ideeën - een aanpak voor cocreatie, inclusief gesprekken daarover met stakeholders - een (meerjaren)programma voor activiteiten met begroting - analyse ruimtelijke mogelijkheden activiteiten: welke plekken willen we tot leven brengen of verbeteren (pleinen, blinde muren, oude fietsbruggen) - inregelen afwegingskader en randvoorwaarden voor activiteiten (toetsingscriteria, wie bepaalt, wie betaalt)	• projectleider	X		
• In lijn met de positionering en marketing en communicatieaanpak (en het evenemtenenbeleid) een voorstel ontwikkelen voor beeld- en sfeerbepalende evenementen voor het Stadshart, inclusief begroting	• LSH	X		
• Bundelen / afstemmen evenementenprogrammering en programmering placemaking (en creëren afwegingskader)	• GL, partners	X		
• Actieve betrokkenheid van een brede groep van creatieve makers, stadmakers, gemeenschapsmakers (incl. jongeren!)	• projectleider	X	X	X
• Onderzoeken van financieringsmogelijkheden (publiek, privaat, fondsen) en organiseren van (meerjaren)financiering voor activiteiten en keuze voor zowel placemaking- als evenementen	• projectleider, GL, LSH	X	X	X
• Keuze voor korte termijn activiteiten (ook als meerjaren- en externe financiering nog geregeld moet worden)	• GL, partners	X		

TREKKER	Projectleider & kunstenaar
BETROKKEN	Gemeente (economie, cultuur, maatschappelijke agenda), LSH, SPOTT/Jacob Stolk, Agoratheater, De Kubus, Kok Experience, creatieve en culturele ondernemers, onderwijsinstellingen, vastgoedeigenaren,ondernemers, bewoners

INBO
Randy Bloeme
randy.bloeme@inbo.com
Koningin Wilhelminaplein 29
1062 HJ Amsterdam
+31 20 421 24 22

re:publiek
Marloes Sonsma
marloes@re-publiek.nl
Kruithuisstraat 19
1018 WJ Amsterdam
+31 20 428 00 00